1925 йилдан чиқа бошлаган

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 30 октябрь Чоршанба.
№ 78 (14376)

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

28 октябрь куни Гулистон шаҳрида халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда вилоятдан сайланган Олий Мажлис депутатлари, туман ҳокимлари, бир қанча вазирликлар, республика идора ва ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Ғуломқодир Ҳасанов бошқа ишга ўтгани муносабати билан вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди. Президент Ислом Каримов тавсиясига биноан Ўзбекистон Республикаси Бош вазирнинг ўринбосари — Вазирлар Маҳкамаси истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитасининг раиси лавозимида ишлаб келаётган Уктам Исмоилов Сирдарё вилояти ҳокими этиб тасдиқланди.

Президент Ислом Каримов сессияда нутқ сўзлади. Юртбошимиз Сирдарё вилоятининг мамлакат халқ хўжалигида ўзига хос ўрин тутишини, улкан ишлаб чиқариш имкониятларига, деҳқончилик ресурсларига, саноат ва қурилишнинг бой тажрибасига эга эканини, бу ерда кўрикда деҳқончилик қилиш мактаби яратилганини таъкидлади.

Лекин кейинги йилларда Сирдарё вилоятида халқ хўжалигининг кўп соҳалари бўйича қолоқликка йўл қўйилмоқда. Пахта тайёрлаш топшириғи 1992 йилдан буён бажарилмаётир. Бебаҳо бойлигимиз — ерга эътибор сусайиб кетган. Бунинг оқибатида ўта шўрланган ерлар миқдори икки марта ортди. Бу йил ҳар гектар ердан олинган галла ҳосили ўртача 16 центнерни ташкил этди, холос. Узум, сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка етиштириш топшириқлари ҳам бажарилмади.

Бундай вазият биздан зарур чора-тадбирлар кўришни тақозо этади, деди давлатимиз раҳбари. Чунки вақт кутиб турмайди. Сирдарёликлар азалдан меҳнаткаш, захматкаш, қийинчиликларни енгиб ўрганган. Энди вазифа бор имкониятларни чамалаб чиқиб, мавжуд омилларни ишга солиб, йўл қўйилган хатоларни бартараф этишдан иборат.

Сессия ишида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Бош вазир ўринбосари Р. Гиниятуллин қатнашди.

(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: сессия пайти.
С. ЗУФАРОВ, Б. ТЎРАЕВ тасвирга олган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Қ. Ғ. Обидовни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида

Қобилжон Ғофурович Обидов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 29 октябрь.

РЕСПУБЛИКА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Қишлоқ хўжалигини изчил ривожлантириш мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг устувор йўналишларидан биридир. Президент Ислом Каримов бу соҳа тараққиётига алоҳида эътибор бераётгани бежиз эмас.

Шу мақсадда республика Вазирлар Маҳкамаси таркибида янги — бош вазирнинг биринчи ўринбосари лавозими таъсис этилди. Президент Фармонига мувофиқ Андижон вилояти ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Қобилжон Обидов мазкур лавозимга тайинланди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 29 октябрь куни Вазирлар Маҳкамасида бўлган йиғилишда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Қ. Обидовни ҳукумат аъзоларига таништирди. Давлатимиз раҳбари Бош вазирнинг янги биринчи ўринбосари қишлоқ хўжалиги ҳамда сув хўжалиги комплексидаги вазиятни чуқур таҳлил этиб, бу борадаги вазифалар хусусида тўхталди.

Йиғилишда Республика Бош вазири У. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов ва Бош вазир ўринбосарлари иштирок этди.

(ЎзА)

ИСЛОҲОТ — АВВАЛО ОДАМЛАР ОНГИДАГИ ЎЗГАРИШДИР

Илгари хабар қилинганидек, шу йил 25 октябрь куни халқ депутатлари Жиззах вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Сессия ишида шу вилоятдан сайланган Олий Мажлис депутатлари, туманлар ҳокимлари, бир қанча вазирлик, қўмита, уюшма, концерн, корпорация, идора ва ташкилот раҳбарлари иштирок этди.

Сессияда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Юртбошимиз мамлакатимизда кейинги йилларда амалга оширилган ишлар, ислоҳотларнинг бориши, жумладан, Жиззах вилояти меҳнаткашлари эришган ютуқлар, айни чоғда йўл қўйилган камчиликлар, улар олдида турган долзарб вазифалар ҳақида батафсил гапирди. Вилоятнинг бугунги аҳволини чуқур таҳлил этди.

Мустақил мамлакатимизда бўлаётган ишлар ва тарихий воқеалардан барчангиз хабардорсиз. Юртимизда тарихан қисқа муддатларда оламшумул ўзгаришлар бўлаётгани, Ватанимиз жаҳон ҳамжамиятида ўзига мос ва ўзига хос ўрнини эгаллаб олиб, обрў-эътибори ўсаётгани ҳам ҳаммамизни қувонтиради, деди Президент.

Мамлакатимиз ислоҳотларнинг дастлабки, энг қийин, энг оғир босқичини енгиб ўтди, тараққиёт ва ривожланиш йўлидан собитқадамлик билан бормоқда.

Маънавий ҳаётимиздаги туб ўзгаришлар, бой тарихий ва маданий меросимизнинг тикланиши, улуғ аждодларимизга адолатли баҳо берилиши халқимизни катта бунёдкорликларга даъват этмоқда. Руҳига руҳ қўшмоқда. Соҳибқирон Амир Темур юбилейи чин маънода ўзлигимизни намоён этиш, давлатимиз қудрати ва халқимиз шижоатини кўрсатиш имконини берди.

Меҳнаткаш, мард ва фидойи халқимизнинг она юрт келажаги, унинг истиқболи йўлида қилаётган шижоатли меҳнати, ҳамжиҳатлиги, мамлакат осойишталигининг барқарорлиги дастлабки ютуқларимизнинг энг асосий омили бўлди.

Жамиятда таркиб топаётган янгича муносабатлар асосида иқтисодиётимизнинг барқарорлашувида ва унинг бозор муносабатларига ўтишида Жиззах вилоятининг ҳам катта ҳиссаси, муносиб ўрни бор, деб таъкидлади юртбошимиз.

Жиззах икки минг йилдан кўпроқ тарихга ва гўзал табиатга эга бўлган қадимий маскан. Жиззах вилояти ўз табиатининг хилма-хиллиги билан бошқа вилоятлардан фарқ қилади. Бу диёрда бамисоли Ўзбекистоннинг гўзал табиати мужассамлашгандек.

Ўзбек халқининг кўп-кўп асл фарзандлари мана шу заминда тарбия топган, ўз фидойилиги билан эл-юртимизнинг обрўсига обрў, салоҳиятига салоҳият қўшган, тарихда ўзларининг пок номларини қолдирган. Жиззах вилояти халқимизнинг буюк давлат арбоби Шароф Рашидовни вояга етказган юрт эканини шахсан мен ҳеч қачон унутмайман.

Жиззах чўлини ўзлаштириш ўз даврида халқимиз қаҳрамонлигининг рамзига айланган эди, деҳқончиликда эса ўз технологиясига эга бўлган воҳа сифатида майдонга чиққан эди.

Жиззах воҳаси ҳақида, унинг гўзаллиги ва бетакрорлиги ҳақида, шу юртда яшаётган аҳолига муносиб турмуш шароити яратишга тўлиқ имконият мавжудлиги ҳақида гапириш учун ҳар қанча асос бор.

Шуни алоҳида қайд этиб ўтиш лозимки, вилоят аҳли қатор ибратли ишларни амалга ошириб келган.

Кейинги 2-3 йил ичида шаҳар ва туманларда ободонлаштириш, айниқса, Жиззах шаҳри қиёфасини миллий услубда бойитиш, бозорлар қуриш каби ишларга сезиларли эътибор берилганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Аҳолининг ичимлик сув таъминоти ана шу давр ичида 57 фоиздан 75 фоизга, табиий газ таъминоти эса 48 фоиздан 70 фоизга ўсган.

Яна бир бор таъкидламоқчиман: охирги йилларда эришилган ютуқлар оз эмас.

Лекин, минг афсуски, бугунги учрашувимизда, аввалабор, вилоятда мавжуд бўлган муаммолар, вилоятнинг иқтисоди ва ривожи танг аҳволга тушиб қолгани ҳақида гапиришга мажбурмиз, деди Президент.

Вилоятда ислоҳотларни амал-

(Давоми 2 бетда)

ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚОБУЛ, 28 октябрь (Би-Би-Си). Ҳукумат қўшинлари Афғонистон пойтахтига қарата бугун иккинчи бор авиазарба беришди. «Толибон» кучлари шаҳарни ўз қўлларида ушлаб туришни давом эттирмоқдалар. Шунингдек, улар шимол томонда генерал Дўстим қўшинлари тўпланган йўналишда жангларни давом эттиришмоқда.

ҚОБУЛ. (Рейтер). Ҳукумат қўшинлари Кобулдаги толибларнинг ҳаво ҳужумига қарши мудофаа кучларига аниқ зарба беришди. Гувоҳларнинг таъкидлашича, ушбу ҳужум натижасида толибларнинг бир қанча ҳаво ҳужумига қарши қурилмалари яксон қилинган.

ҚОБУЛ. (Франс-Пресс). Кобулни штурм қилаётган толибларга қарши бирлашган кучлар бўлинмалари пойтахтда жойлашган ҳарбий объектларни яна бомбардимон қилишди.

АТОМ ҚУРОЛИ ТАРИХИ

Американинг «Вашингтон-пост» газетаси собиқ Совет Иттифоқининг атом қуроли ривожланиш тарихини махфий ҳужжатлар асосида ўз мақоласида ёритди.

Гап шундаки, Совет Иттифоқи барбод бўлгандан сўнг бир йилдан кейин россиялик етакчи атомчи-олимлар АҚШ билан уларга собиқ Совет Иттифоқи ҳудудида ўтказилган барча ядро қуроли синовлари ҳақида қимматли маълумот беришлари ҳақида шартнома тузишган эди. Бу ҳужжат АҚШга Россия ҳарбий саноати ва бу борадаги тадқиқотлар ҳақида муҳим маълумот беради. 17 бобдан иборат ушбу ҳужжат кейинги 41 йил ичида собиқ Совет Иттифоқида ўтказилган ядро қуроли синовлари ҳақида маълумотларни ўзида тўплаган. Бироқ, деб таъкидлайди газета, ушбу ҳужжат Россия ядро саноати учун ҳеч қандай хавф-хатар туғдирмайди. Ҳужжатда ядро қуролининг схемалари ва чизмалари йўқ. Шу боис Россия ҳеч нарсадан хавфсирамаса ҳам бўлаверади, деб ёзади «Вашингтон-пост».

«КАМОЛОТ» БОШҚАРУВИДА ҚАБУЛ

Кеча Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳотам Абдураимов Америка Қўшма Штатларидаги «Каунтерпарт-Консорциум» халқаро ташкилотининг Ўзбекистондаги вакили Мелани Раймер хонимни қабул қилди.

«Каунтерпарт -Консорциум» жаҳонда бозор иқтисодиёти ва демократия тамойилларини тарғиб қиладиган, бу борада кенг кўламли маслаҳат хизматини бажарадиган ташкилот ҳисобланади. Ҳ. Абдураимов мустақил мамлакат ёшларининг жамғармаси ана шундай нуфузли ташкилот билан алоқа ўрнатаётгани эътиборга лойиқ воқеа эканини, икки томонлама ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш «Каунтерпарт-Консорциум» учун ҳам, «Камолот» учун ҳам бирдай фойдали эканини алоҳида таъкидлади.

Мелани Раймер хоним ҳам ўз навбатида «Каунтерпарт - Консорциум»нинг ваколатхоналари Қозоғистон пойтахти Алматида, Қирғизистон пойтахти Бишкекда, ярим йилдан буён эса Тожикистон пойтахти Душанбеда фаолият кўрсатаётганини, қатор ишлар амалга оширилганини қайд этди. Тез орада ташкилот ваколатхонаси Туркманистонда иш бошлайди. Реймер хоним Ўзбекистонда, шу жумладан, «Камолот» жамғармаси билан ҳамкорликда амалга оширажак режаларини сўзлаб берди.

Қабул ниҳоясида Ўзбекистон Республикаси ёшлари «Камолот» жамғармаси билан «Каунтерпарт-Консорциум» ташкилоти орасида келажаги буюк давлатга муносиб ёшларни камол топтириш, уларда маънавият ва маърифат кўникмаларини ривожлантириш, ёшларни демократия ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш, уларга замонавий, илғор ижтимоий-иқтисодий билимларни чуқур ўргатиш, ёшлар ўртасида бозор иқтисодиёти, эркин тадбиркорлик тамойилларини тарғиб қилиш юзасидан шартномага имзолаш кўзда тутилди.

Шартномани Ўзбекистон ёшлари «Камолот» жамғармаси томонидан бошқарув раиси Ҳотам Абдураимов, «Каунтерпарт-Консорциум» томонидан унинг Ўзбекистондаги вакили Мелани Раймер хоним имзоладилар.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон» мухбири.

ДЕМОКРАТИЯ ДАРСЛАРИ

ДАВР ТАЛАБИ

Яна бир ярим ойдан сўнг мустақил Ўзбекистонимизнинг Конституцияси қабул қилинганига тўрт йил тўлади. Республика Конституциясининг асосий мақсадларидан бири туб иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ҳамда бошқариладиган бозор муносабатларига ўтиш, унинг ҳуқуқий асосларини яратиш, ҳуқуқий демократик давлат қуриш, уни бошқариш ҳамда жамият ҳаётини ҳуқуқий барқарорлаштиришдан иборатдир. Бу мақсадни амалга ошириш қонун устиворлигини таъминлаш орқали рўёбга чиқади.

Республикамиз иқтисодиёти барқарорлашиб бораётган бир пайтда унинг ҳуқуқий негизини яратиш ва турмушга тадбиқ этиш механизмини ишлаб чиқиш тўлиқ амалга оширилмоқда. Бу борада давлатимиз Парламенти томонидан қабул қилинаётган қонунлар яхши самара бераётир.

Асосий Қонунимизнинг бош мақсади ва вазифалари «Халқ иродасини инсон манфаатини кўзлаш, унинг моддий ва маънавий талабларини тобора ва тўлиқ қондириб бориш, айниқса, шахс ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчларининг амалга ошириш кафолатини яратиш ва уни муҳофаза этишдир.

Юртбошимиз И. Каримов Олий Мажлиснинг олтинчи сессияси минбаридан сўзлаган нутқида ҳозирги босқичда турган вазифаларга алоҳида тўхталиб, навбатдаги муҳим масала — республиканинг қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро меъёрлар ва тамойилларга мувофиқ ҳолга келтиришдир», дедилар. Жаҳонда инсон ҳуқуқлари соҳасида 70та тамойил қабул қилинган. Юртбошимиз шу йўналишда фаол иш олиб бораётганлигини таъкидлаб, ҳуқуқ тартиботни муҳофаза қилиш органлари тўғрисидаги қонунларни — судлар, прокуратура, милиция тўғрисидаги қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқларининг устиворлиги нуқтаи-назаридан қайта кўриб чиқишлиги тўғрисида уқтириб ўтдилар.

Фуқаролар инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя қилиш борасида янги қадриятлар ва кўникмаларни шакллантириш пировард натижада эса инсон ҳуқуқларига ҳурмат — эҳтиромни ва уларга риоя этишни умумдавлат даражасида ривожлантиришга қаратилган маданиятни юзага келтириш ғоят муҳимдир. Инсоннинг ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларидан яхши хабардор бўлиши шахс ҳуқуқларининг конституциявий кафолатларини рўёбга чиқаришнинг энг асосий шарти бўлиб қолиши лозим. Одамларнинг эскича психологиясини ўзгартириб, уларда янги ҳуқуқий онгни шакллантирмоғимиз лозим.

Мустақиллик аввало — сиёсий факт. Бироқ сиёсат ўз-ўзича моддий заминга эга бўла олмайди. Уни таъминлайдиган бир неча аниқ суянчиқлар бор. Биринчидан, мамлакатнинг моддий турмуш ҳаётидаги мустақиллик. Иккинчиси - маънавият. Иккиси ҳам оғир масала. Мустақилликнинг маънавий қадр-қимматини теран англаб етган одамлар кўп, аммо бу етарли даражада дегани эмас. Баъзилар собиқ тузумнинг маънавий қонун-қоидаларига қаттиқ кўникиб қолганлиги сир эмас. Айниқса, расмиятчиликдан тўла қутилолганимиз йўқ. Гоҳида ўйлаб қоласан, наҳотки, фақат Президент элим деб, юртим деб ёнсаю, айримлар ўз ўйини, манфаатини ўйлаб яшайверса?..

Муқаддас тушунча бор - Ватан. Ватан- маъсум гўдак, Ватан — муштипар аёл, Ватан — отамиз. Ватанга хизмат қилишни мен энг олий даражадаги мақсадимиз деб биламан. Аслида Амир Темур, Алпомишу Авазхонлар ҳам, Тўмарису Ойчинорлар ҳам ўз элим, юртим деб майдонга чиққанларида ўша туйғуларни қанот қилиб, мурод-мақсад қилиб олганлар.

Шунинг учун ҳам Амир Темурни умумий стратегиясининг марказий ғояси инсонпарварликка асосланган мукаммал жамият қуришдан иборат бўлган. Адолат тиғини баланд кўтарган Амир Темурнинг бизга қолдирган «Темур тузуклари» барча ишларимизда асосий дастур амали бўлмоғи лозим.

Фуқароларни ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш ва уларни ҳуқуқий онгини ва маданиятини шакллантириш борасида республика прокуратураси ҳам ўзининг баҳоли қудрат ҳиссасини қўшмоқда. Бинобарин, Парламентимиз миллийлик руҳи билан суғорилган, айни вақтда жаҳон ҳуқуқий андозаларига мос келадиган Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ҳамда «Прокуратура тўғрисида»ги қонунни қабул қилиниши билан аҳоли ўртасида давлатимизнинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий йўналишининг ҳуқуқий моҳиятини тушунтириш, кенг халқ оммасига тарғиб қилишга киришган эдик.

Ўтган беш йил давомида қабул қилинган ҳар бир қонун ва норматив ҳужжатларда прокуратура ходимларининг таклиф ва мулоҳазалари кенг ўрин эгаллаган. Шунинг билан бир қаторда қонунчилигимизни тартибли юритиш, ҳар бир янгилик билан барча маҳкамаларимизни ўз вақтида таъминлаш уларни ўрганиш ва амалда кенг оммага тушунтириш тизимини йўлга қўйганлигимизни таъкидлаш жоиздир.

Бугун ҳуқуқий демократик давлат қуриш сари одимлаётган эканмиз, мазмун ва моҳият жиҳатидан иқтисод ва маънавиятни муштарак ҳолда тасаввур этамиз, чунки иқтисодий таназзулга учраган жамиятнинг маънавияти қашшоқлашади, ёки аксинча, маънавий қашшоқ жамият ҳеч қандай ислоҳотларга қодир бўлмайди.

Худди ана шундай фикрни юртбошимиз Олий Мажлиснинг олтинчи сессиясида ҳам гапириб ўтдилар. Жумладан, «жамиятимиз тузилмаларида мувозанатни сақлайдиган кучли оммавий, жамоат бирлашмалари бўлмас экан, давлат ҳокимиятининг барча бўғинларида ўзбошимчалик, волюнтаризм, авторитар тафаккур ва бошқарув аппаратининг коррупцияси сингари иллатлар пайдо бўлмаслигига жиддий кафолат ҳам бўлмайди» деб таъкидладилар. Ҳақиқий демократик жамиятни шакллантириш тўғрисида сўз юритар эканмиз, албатта, сиёсий мухолифат зарур эканлигини айтиш лозим.

Маълумки, тегишли юридик мақомга ва конституциявий кафолатларга эга бўлган, ўз хатти-ҳаракатида давлат ва ижтимоий тузимнинг барқарор ҳолати учун жавобгар бўлган, ташкилий жиҳатдан шаклланган мухолифатнинг бўлиши — жамият ҳолатининг нормал аҳволини кўрсатади. Цивилизациялашган жаҳонда, умумэътироф этилган демократик тамойиллар асосида фаолият кўрсатаётган ва ривожланиб бораётган жамият учун бу одатдаги ҳолдир.

Маънавий олам бағрида инсон, унинг манфаатлари муҳофазаси жамиятнинг маданий қиёфаси етади. Маънавият ва маданиятнинг ажралмас қисми эса ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятдир. Ҳуқуқий — демократик жамият қуриш йўлини танлаган Ўзбекистон учун булар янада алоҳида аҳамият касб этади. Демак, келажакда ҳуқуқий, демократик давлат барпо этишнинг асосий шартларидан бири — давлатимиз ва жамиятимизнинг бошқарув ва идора органларининг ҳамма соҳаларида қонун устиворлигини таъминлаш ҳамда аҳолини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш ва уларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини шакллантиришдан иборатдир. Бу масала тўғрисида Президентимиз «Қонун ҳамма нарсадан устун бўлиши керак. Ким бўлишидан қатъий назар — у камбағалми ёки боймий, мансабдорми, йўқми, қонун олдида баробар бўлиши лозим. Чинакам демократик жамиятда Президент ҳам, оддий фуқаро ҳам қонунга риоя этади. Бошқа иложи йўқ. Юрт фаровонлиги учун меҳнат қилсангиз, раҳмат! Қонунни буздингизми, ватан бойлигини ўғирладингизми, жавоб беринг!» деган эдилар. Шундай экан қонун устивор бўлган жамиятдагина ҳуқуқий давлат тизими қуриш мумкин. Буни Президентимизнинг ҳар бир нутқларидан ҳам билса бўлади.

Ҳуқуқий онг ва унинг маданий шаклланиши учун амалга оширишимиз лозим бўлган ишни пайсалга солиб бўлмайди. Масалан, кўплаб қонунлар, қонун ости актлари, норматив ҳужжатлар, фармон ва қарорлар қабул қилинаяпти. Одатда улар яхлит, бошқарилиши лозим бўлган жабҳалар ва вазифаларни умумий ва қатъий талаблар доирасида қамраб олади. Аммо ҳамма вақт ҳам улар ижрочи учун қўлланма, аҳоли учун тушунарли бўла олмайди. Шарҳларни эса орадан маълум вақт ўтгандан кейингина ишлаб чиқишга киришилади. Ваҳоланки, ҳар бир қонуний ҳужжатни тайёрлаш жараёнида бандма банд ишлаб чиқилади. Фикр, таклиф, мулоҳаза ва муҳокамада уларнинг шарҳи, талқини деярли тайёр бўлади. Агарда ҳар бир қонун ёки норматив ҳужжат қабул қилиниши ва эълон қилиниши билан бир вақтда аҳолига ижрочига шарҳи билан бирга эълон қилиниши ва етказилиши таъминланса мақсадга мувофиқ бўларди.

Яна бир фикр: шахсни ушлаш, қамоқда сақлаш, жавобгарликка тортиш, судлов жараёни ҳам баъзи ҳолларда улар ҳуқуқига путур етказади. Кўпчилик бундай пайтларда ўз ҳуқуқларини билмайди. Бу эса ҳуқуқий онг, ҳуқуқий ҳимояланиш етишмаслигидир.

Прокуратура, Суд, Адлия, Ички Ишлар вазирлиги, Миллий Хавфсизлик хизмати, адвокатура ва бошқа тегишли идоралар билан биргаликда ягона Декларация матнини тайёрлаш, ушланган, қамоққа олинган, жавобгар қилинадиган шахсга топширишни йўлга қўйиш керак. Ана шунда инсон ҳуқуқлари бузилишига маълум маънода чек қўйилиши мумкин.

Ўзбекистон тўла демократик асосда сайланган Президенти бошчилигида ўзига хос ва ўзига мос йўлни танлашга муяссар бўлди. Бу йўл билан ечиб бўлмас тугунлар ечилди. Биз ҳамиша ўз кучимизга ишондик. Бировдан инъом кутмадик. Бу мустақилликнинг тўғри танланган йўлидир.

Б. БЕКМИРЗАЕВ,
Ўзбекистон республикаси Бош прокурорининг ўринбосари, 3-даражали давлат адлия маслаҳатчиси.

ИСЛОҲОТ — АВВАЛО ОДАМЛАР ОНГИДАГИ ЎЗГАРИШДИР

(Боши 1 бетда)

га ошириш, бутун имкониятларни ва аввалламбор меҳнаткашларимизнинг кучини долзарб масалаларга жалб қилиш, ечилмаган муаммоларни ҳал этиш масалаларига, қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш, аҳоли турмуш шароитини яхшилаш борасида олиб борилаётган ишларнинг самараси ҳамон пастлигича қолмоқда.

Вилоятда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда раҳбарлик бўшаштириб юборилган. Туман ҳокимлари ва хўжалик раҳбарларининг қишлоқларда ислоҳотларни амалга ошириш, иш услубини тубдан ўзгартириш, яъни агротехника қоидаларини жорий қилишда тадбиркорлиги ва ташкилотчилиги сезилмаяпти, улар боқимандалик кайфиятидан холи бўлолмаяптилар.

Пахта, дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва пировард натижалардан меҳнаткашларнинг манфаатдорлигини ошириш чоралари етарли кўрилмаяпти.

Ҳозирги кунда вилоятда истиқомат қилаётган 905 минг аҳолининг 618 минг нафари қишлоқда яшайди. Аҳоли асосий қисмининг турмуши қишлоқ хўжалигидан келадиган даромадга боғлиқ.

Вилоятда 1995 йилда ишлаб чиқарилган 18 миллиард сўмлик ялпи маҳсулотнинг 61 фоизи қишлоқ хўжалигига тўғри келди.

Шундан, аввалламбор, қандай хулоса, керак бўлса — қандай сабоқ чиқаришимиз зарур?

Биринчи ва асосий хулоса — қишлоқ аҳолисининг устини бут, қорнини тўқ қилиш учун ердан унумли фойдаланиб, кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш чораларини кўриш керак.

Лекин кейинги йилларда вилоятда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишда орқага кетиш кузатилмоқда. Етакчи тармоқ ҳисобланган пахта етиштиришдаги ишлар мутлақо қониқарли эмас. Белгиланган режалар сурункасига 4 йилдан буён бажарилмай келмоқда. Ҳозирги кундаги ҳолат бу йил ҳам пахтачиликда дурустроқ натижага эришиш мушкул эканлигини кўрсатиб турибди.

Утган йилнинг якунини 1991 йилга нисбатан солиштирадиган бўлсак, вилоятда 100 минг тоннадан ортиқроқ пахта кам етиштирилган. Бу асосан ҳосилдорликнинг пасайиб кетиши ҳисобига камайган. Кейинги тўрт йил ичида вилоят бўйича ҳосилдорлик 24 центнердан 17.6 центнерга тушиб кетди.

Деҳқончиликда ном чиқарган Дўстлик, Мирзачўл туманларида ҳосилдорлик 21 центнерга тушиб кетганлигини, Арнасой туманида ўтган йили 10, Зоминда 13 центнердан ҳосил олинганлигининг сабабини ким тушунтириб бера олади?

Утган йили хўжаликларнинг ярмидан кўпи топшириқни бажара олмаган, ҳар тўрттадан биттаси йилни зарар билан якунлаган эди. Буни қандай баҳолаш мумкин?!

Пахтачиликдаги, умуман деҳқончиликдаги бу салбий ҳолатларнинг келиб чиқишига нималар сабаб бўлмоқда?

Бунинг сабабларини мамлакатимиз раҳбари қуйидагича изоҳлади:

Биринчидан, кузги ва қишки дала ишларини ташкил қилишга етарли эътибор берилмаяпти. Ерни кузда шудгорлаб қўйишда ҳикмат катта эканлигини деҳқонлар яхши биладилар. Вилоятда бу муҳим тадбир четга суриб қўйилмоқда. Айниқса, Мирзачўл, Арнасой, Дўстлик ва Зомин туманларида бу муҳим ишга умуман эътибор берилмаяпти.

1995 йилги ҳосилга тайёргарлик кўришда пахта майдонининг 80 фоизи баҳорда шудгор қилинди. Натижада ҳосилдорлик пасайиб, ернинг унумдорлиги йўқолди. Деҳқонча қилиб айтганда ер ишдан чиқди. Бундай нуқсонга 1996 йилда ҳам йўл қўйилди. «Ер ҳайдасанг — куз ҳайда, куз ҳайдамасанг — юз ҳайда», деган нақлни вилоят ва туман раҳбарлари унутганга ўхшайди.

Ер ўз вақтида ҳайдалмай, бир қисми баҳорга қолиб кетмоқда. Шу аҳволда қандай юқори ҳосил ҳақида гапириш мумкин? Боқимандалик, ўзбўларчилик, эгасизлик қачонгача давом этади? Масъулиятсизлик — раҳбар учун иллат! Бундай кайфиятда юрганларни аллақачон тартибга чақириш вақти келган, деб ўйлайман.

Иккинчидан, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш бўйича тадбирлар қониқарсиз эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш зарур. Суғориладиган ерларнинг асосий қисми шўрлаган.

Шу ўринда Президент йил бошида Хоразм вилоятида айтган гапларини яна бир бор эслатиб ўтди.

Деҳқончиликда энг муҳим, энг долзарб муаммоларни билмасдан туриб, уларни ҳал қилиш учун, яъни энг устивор масалаларни ечиш учун маблағ топиб бутун имкониятларни жалб этмасдан туриб, шу муаммоларни доим эътибор марказида сақламасдан туриб, олға силжиш мумкин эмас!

Меҳнат тақсимоти, ишчи кучи сарфи ва иш ҳақи ўртасидаги мувозанатни сақлаш, меҳнатга ҳақ тўлашнинг илғор шаклларини жорий этиш мақсадга мувофиқ эканлигини алоҳида таъкидламоқчиман.

Охирги йилларда вилоятда шўр ювиш ишлари 60 фоизни ташкил қилмоқда. Хўжаликлараро ва хўжаликларнинг ички зовур тармоқларини тозалаш ишлари ҳам қониқтирадиган даражада эмас. Очиқ зовурларнинг ярмидан кўпи лойқа билан қопланиб ётибди. Ҳар йили вилоятда ер майдонининг 27 фоизга етган. Бу кўрсаткич Арнасой ва Зарбдор туманларида 34-45 фоизга кўтарилган.

Ердиқ дренаж тармоқларининг 20 фоизи ишдан чиққан. Уларни таъмирлаш ишлари кескин камайиб кетган. Утган йили дренаж тармоқларининг таъмирига нисбатан 7, очиқ зовурларнинг эса 22 фоизи таъмирланган, холос. Натижада ернинг мелиоратив ҳолати ёмонлашиб кетди.

Албатта, бу муаммоларни давлатимиз, ҳукуматимиз эътибор марказида ушлаб турибди. Лекин маҳаллий ҳокимият раҳбарлари қани?

Ҳар бир хўжалик ўз имкониятидан келиб чиқиб, дренажларни ювадиган ва таъмирлайдиган ихтисослаштирилган бригадалар тузиши керак. Ахир қачонгача бегона ташкилотларга пул ўтказмай, ортиқча чиқимсиз ўз кучимиз билан ўз муаммоларимизни ҳал этишни қачон ўрганамиз?

Учинчидан, вилоятда пахтанинг ҳосилдор навларидан фойдаланилмаяпти. Уруғчиликка етарли эътибор берилмаяпти. Ҳар йили пахта майдонининг ярмидан кўпи сифати бузилган навлар экилмоқда. Яъни, экилган чигитнинг 45 фоизини уруғчилиги паст бўлган иккинчи класс уруғ ташкил этади. Бунинг устига турли-туман навлар экилади. Ахир бу тола сифатининг бузилишига олиб келмайдими?

Туртинчидан, маҳсулот етиштиришда минерал ва маҳаллий ўғитлардан ҳамда сувдан самарали фойдаланилмаяпти. Вилоят хўжаликлари бу йил 66 фоиз азотли, 47 фоиз фосфорли ўғит билан таъминланган, холос. Бунинг устига минерал ўғитларнинг 20 фоизи август ойида хўжаликларга кеч етказиб берилди. Ахир агротехника қоидаларига кўра август ойида берилган ўғит пахтанинг етилишини кечиктиради. Оддий тил билан айтганда, ғўза семиради-ю, лекин ҳосил бермайди. Наҳотки, вилоятда деҳқончиликдаги бу оддий ҳақиқатни тушунадиган биронта мутахассис топилмаса?! Бунинг устига сентябрь ойининг ўрталарида ҳам ғўзани суғориш жиддий нуқсон, номаъқул иш, ақлга сиғмайдиган усул эмасми?!

Андижонда ҳосилдор пахтачиликда янги технологияни қўллаб, пленка остига чигит экиб 50-60 центнердан ҳосил олинмоқда. Бундай усул билан экилган пахта тез етилади, ёғин-сочинга қолмай териб олинади.

Бундай масалаларда ҳар доим илғор сафларда юрган жиззахликларнинг ҳаракатлари кўринмаяпти. Янгиликка интилиш, изланиш, ҳосилдорликни ошириш учун ҳаракат сезилмайди.

Бешинчидан, қишлоқ хўжалиги техникасидан фойдаланиш, уларни янгилаш ва таъмирлаш масалаларига етарли эътибор берилмаяпти. Чўлни ўзлаштиришда барча жараён техника ҳисобига бажарилиши назарда тутилган. Буни кўпчилик яхши тушунади.

Бугун қишлоқ хўжалигига техника етишмайди. Буни биз яхши тушунамиз. Ҳозирги кунда вилоятда 2,5 мингта ҳайдов, 400 та чопиқ трактор етишмайди. Лекин мавжуд тракторларнинг ҳам асосий қисми етарли даражада қаровнинг йўқлиги, масъулият бўлмаганлиги, хўжасизлик оқибатида ишдан чиққан. Жамоа мулки ўз мулкидек авайланмаяпти. Қор-ёмғир тагида қолиб кетаяпти. Мулкка эгалик тушунчаси етарли эмас.

Нега механизатор ўзининг енгил машинасини ювиб, мойлаб асрайди-ю, хўжалик тракторига жони ачимайди? Ахир ана шу трактор туфайли оиласини боқмайдими? Хўжалик раҳбарлари қаёққа қарашаяпти? Нега улар хўжаликларда тартиб ўрнатмайдилар? Чунки уларнинг ўзларини тартиб-интизомга чақириш керак, деб ўйлайман.

Пахта териш машиналари талабга нисбатан анча оз. Мавжудларининг эса 25 фоизи ўз хизмат муддатини ўтаб бўлган. Бу йил ҳам етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб-териб олишда машиналар хизматидан унумли фойдаланилмаяпти. Ҳар бир машина кунига ўртача бир тонна ҳам пахта тераётгани йўқ. Бундай натижа билан яна нима ҳақида гапириш мумкин? Ҳозирги кунга қадар терилган пахтанинг 20 фоизи машиналар билан йиғиб олинган, холос. Кейинги йилларда машина теримининг улуши 30-40 фоиздан ошмаяпти.

Такрор айтаман, деди нотиқ, техникага хўжасизларча муносабатда бўлинмоқда. Энди техникани ҳеч ким текинга бермайди. Буни англаш вақти келди. Боқимандалик кайфиятини йўқотиш керак. Техника ҳам — сизнинг мулкингиз, хусусий мулкингиз. Тушуниб олинг. Энди уни асрашни ҳам, ундан фойдаланишни ҳам билиш керак. Янгисини сотиб ололмасангиз, эскисини авайлаб ишлата олмасангиз, эртага нима қиласизлар? Бу тўғрида бош қотириш вақти етди.

Ерни шудгорлашдан пахтани териб олишгача бўлган барча агротехника қоидаларига амал қилмаслик, янгиликка интилишнинг йўқлиги, ерга эътиборнинг яхши эмаслиги ва пировард натижада деҳқон манфаатдорлигини ошириш чоралари кўриб чиқилмагани — барчаси пахтачиликдаги қолоқликка олиб келган.

Кейинги йилларда республикада дон мустақиллигини таъминлаш борасида сезиларли ишлар амалга оширилди. Ғалла майдонлари кенгайтирилди, соҳага эътибор кучайтирилди.

Жиззах — республикада энг кўп ғалла экиладиган вилоятлардан бири. Бу йил 246 минг гектар ерга ғалла экилиб 496 минг тонна дон етиштириш режалаштирилган эди. Афсус, вилоят давлат хирмонига ўзининг муносиб ҳиссасини қўша олмади.

Кўзланган ҳосилнинг 40 фоизи етиштирилди холос, давлатга сотиш режаси эса атиги 53 фоизга етказилди.

Республикамизнинг бир қатор вилоятларида ғалладан 40-50 центнер ҳосил олинаётган бир даврда, сизларда суғориладиган ерларда ҳосилдорлик 14 центнерни ташкил қилганлигини қандай баҳолаб, нима деб тушунтирса бўлади?

Президент масалани кўндаланг қўйди: қани менга айтингчи, ярим миллион тонна ғалла етказиб бериши мумкин бўлган вилоятда нима ишлар бўлаяпти ўзи? Бунинг сабаблари нимада? Менимча, бунинг сабаби: аввалламбор боқимандаликда, ўзибўларчиликда, эртанги кунни ўйламай, ишни пала-партиш ташкил қилишда.

Утган йили 20 минг тонна сифатсиз уруғдан фойдаланилган. Бу вилоят бўйича экилган уруғнинг 45 фоизни ташкил қилади. Шундай уруғ тўлиқ униб чиқадими, ҳосилдорлиги қандай бўлади, ҳеч кимни ташвишга солмаган.

Бунинг устига ғалла экиш муддатлари кечиктириб юборилган, 63 минг гектар ғўза қатор ораларига ғалла экишда агротехника қоидаларига риоя қилинмаган. Ҳар гектар майдонга нормадаги 250 килограмм ўрнига 80-100 килограмм уруғ тушган. Буни ҳеч ким назорат қилмаган. Уғит вақтида берилмаган ва суғорилмаган.

Уруғ сифатли бўлмагани, тўла униб чиқмагани учун ғалла вилоятнинг ҳамма майдонларида сийрак бўлиб қолгани сабабли уни бегона ўт босган. Урим-йиғим мавсуми кечикиб, кўзланган муддатдан ўтиб кетган ва 45-50 кунга чўзилган.

Арнасой (Б. Раҳмонов), Дўстлик (А. Ҳожимуродов), Мирзачўл (Т. Есимов) ва Пахтакор (У. Олимов) туманларининг 60 фоиз майдонидаги ғаллани бегона ўт босиб кетган. Бу майдонларнинг аксарият қисмини комбайн ҳам ўролмаган ва ҳосил далада қолиб кетган. Ишга шундай муносабат билан ғалладан юқори ҳосил олиб бўладими? Бу ўзини-ўзи алдаш эмасми? Агрономлар, мутахассислар йил бўйи нима билан шуғулланади? Улар қаёққа қарашди? Наҳотки, бефарқлик шу даражада бўлса? Бундай ҳолатга энди чидаб бўлмайди! Унга чек қўйиш керак!

Деҳқончиликда ерга, ишга бўлган муносабатни кескин ўзгартирмай, ерга ҳам, етиштирилаётган маҳсулотга ҳам эгалик ҳиссини кучайтирмасдан туриб қишлоқ хўжалигида ислоҳот қилиб бўлмайди.

Ачинарлиси шундаки, ҳанузгача қишлоқ хўжалигида пайчиликни, хўжалик аъзоларининг умумий мулкдаги улушига қараб ҳақ тўлаш тизимини ривожлантириш масаласига эътибор берилмаяпти.

Ерга бўлган муносабат йилдан-йилга ёмонлашмоқда. Айниқса, уни талон-тарож қилиш, шахсий бойлик орттириш йўлида фойдаланиш ҳоллари учрамоқда. Биргина Мирзачўл (ҳоким Т. Есимов) туманидаги «Пахтазор» хўжалигида (раиси М. Файзиев) ноқонуний равишда 170 гектар ер томорқа сифатида бўлиб бериб юборилган. 190 гектар ерга мелиоратив ҳолати ёмонлиги ва техника етишмаслиги туфайли экин экилмаган. Вилоят бўйича пахта учун ажратилган майдоннинг минг гектарига чигит экилмай қолди. Яна минг гектар ерда қаровсизлик туфайли чигит унмай қолиб кетган. На туман ҳокимлиги, на вилоят агросаноат уюшмаси бу фактларга ўзларининг баҳоларини бермаганликларини, вилоят раҳбарларининг эса кузатувчиликдан нарига ўтишга кучи етмаётганини қандай баҳоласа бўлади?

Бир қатор пахта тозалаш заводларида пахта толасининг камомади аниқланган. Масалан, Зафаробод туманидаги (ҳоким С. Абдусатторов) пахта тозалаш заводи фаолияти текширилганда 2 минг тонна пахта толаси, 9 минг тонна чигитнинг камлиги аниқланган. Пахтакор (ҳоким У. Олимов), Дўстлик (ҳоким А. Ҳожимуродов) туманларидаги пахта заводларининг ҳар бирида бир ярим минг тоннадан пахта толаси кам келган.

Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларнинг амалга ошириш йўлида мулк нодавлат шаклларига ўтказилди. Кўплаб деҳқон-фермер хўжаликлари тузилганлиги хусусида ҳисоботлар берилди. Лекин, нега маҳсулот етиштиришда кўзланган натижага эришилмаяпти? Чунки мулкчилик шакли ўзгаргани билан ишни ташкил қилиш Мирзачўл, Арнасой ва Зомин туманларида эскича усулда олиб борилмоқда. Мулк эгалари ўз ҳақ-ҳуқуқларини билмайдилар. Хусусийлаштирилган фермаларда қорамол сони, сут етиштириш кескин камаймоқда.

Бу ўз навбатида соҳани ҳокимлардан бошлаб, агросаноат мутахассисларигача ўзибўларчилик ҳолатига ташлаб қўйганлигидан дарак беради.

Юртбошимиз вилоятда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги ишлар ҳам қониқарли эмаслигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Вилоятда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, халқ хўжалиги соҳаларини ривожлантириш, ижтимоий масалаларни ҳал қилиш борасида ҳам қатор камчиликларга йўл қўйилган.

Аввало бозор иқтисодиёти моҳиятини тўла англаб етиш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш борасида олиб борилаётган ишлар қониқарли эмас.

Вилоят корхоналарида дебитор ва кредитор қарзлар ойдан-ойга кўпайиб бормоқда.

Шу йил текширилган 300 дан ортиқ ташкилотнинг 70 фоизидан 9.2 миллион сўм зарар келтирилганлиги, ҳар учтасидан биттасида эса катта миқдорда ўғрилик ва камомадга йўл қўйилганлиги аниқланган.

Жорий йилнинг 9 ойи якунига кўра, вилоятда эмиссия улуши 71.2 фоиз миқдорида қайд этилган бўлиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан эса 18 фоизга ошган. Бу рақам Зомин, Арнасой, Мирзачўл, Фориш ва Бахмал туманларида 80-85 фоизни ташкил қилган. Бу муаммо заминида аҳолига хизмат кўрсатиш шахобчаларини кўпайтириш, улар ишини тубдан яхшилаш, кўплаб халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, пештахталарни харидоргир товарлар билан тўлдириш вазифалари ётганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Мавжуд 562 та қишлоқнинг ярмидан кўпроғида косибчилик, тикувчилик устахоналари йўқ. Шундай экан, прокат хизмати кимёвий тозалаш, кир ювиш, суратказлик, телевизор ва музлатгичларни тузатиш сингари бироз тайёргарлик ва махсус малака талаб этадиган хизматлар ҳақида нима дейиш мумкин?

Савдо ҳиссадорлик жамиятларига қарашли дўконларнинг пештахталари бўм-бўш. Айрим дўконларнинг ёзувлари, иш режими йўқ. Атрофи санитария талабларига жавоб бермайди. Аксарият ҳолларда улар эрталабдан кечгача очилмайди. Бундай ҳолат Ғаллаорол (Т. Умурзоқов), Пахтакор (У. Олимов), Зомин (Ш. Абдуғаниев), Бахмал (Х. Суюнов) ва бошқа туманларда кўплаб учрайди.

Қишлоқда ишчи ўринларини барпо этиш масалалари бугунги куннинг энг долзарб вазифасига айланмоғи лозим, деб қайд этди нотиқ. Шу ўринда вилоятнинг хусусиятидан келиб чиқиб айтмоқчиманки, аҳолининг 50 фоизга яқини тоғли Фориш, Бахмал, Ғаллаорол ва Зомин туманларида яшайди.

Чўл туманларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари, кичик саноатни олиб кириш ҳисобига қўшимча ишчи ўринларини яратиш чораларини кўриб, тоғли аҳолини ана шу жойларга фойдали меҳнатга жалб этиш тадбирларини ишлаб чиқиш вилоят раҳбариятининг хаёлига ҳам келмаган.

Айни пайтда иш сўраб мурожаат қилаётганларнинг аксариятини ёшлар ташкил этаётгани ва вилоят аҳолиси бир йилда ўртача 23 минг кишига кўпаяётганлиги назарда тутилса, юқоридаги вазифанинг яна ҳам долзарблигини англаш қийин эмас.

Фуқаролар соғлиғини мустаҳкамлаш, турмуш шароитини яхшилаш, таълим-тарбия ва маданий-маънавий ишларни жонлантириш маҳаллий ҳокимият идораларининг, ҳар бир раҳбарнинг кундалик ишига айланмоғи лозим.

Уй-жой, қишлоқ мактаблари, тиббиёт пунктлари, маиший хизмат объектлари, телефонлаштириш масалаларини ҳал этишга доир ҳукуматнинг қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастурининг бажарилишини яна бир бор танқидий кўз билан кўриб чиқиш даркор. «2000 йилгача бўлган даврда Узбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури»ни бажариш вилоятда эътибордан четда қолган.

Вилоятда аҳоли соғлиғини сақлаш, тиббий хизматни яхшилаш борасидаги ишлар кўнгилдагидек эмас. 346 та қишлоқ тиббиёт шоҳобчаларининг фақат 32 фоизи махсус биноларда жойлашган, 70 фоизида эса телефон алоқаси йўқ.

Аҳоли ўртасида юқумли вирусли гепатит, ўткир ичак касалликлари билан касалланиш даражаси пасаймаётир.

Ёш авлодни вояга етказиш, уларни муносиб фарзандлар қилиб тарбиялаш вазифаларини ҳал қилишда ҳам камчиликлар кўп.

Вилоятда кейинги йиллар ичида 61 та болалар боғчаси аввало раҳбарларнинг калтабинлиги ва масъулиятсизлиги оқибатида турли баҳоналар билан ёпиб қўйилган. Ваҳоланки, ҳозирги кунда боғча ёшидаги болаларнинг фақат 20 фоизигина тарбия муассасаларига жалб этилган, холос.

Халқ таълими ислоҳоти бўйича олиб борилаётган ишлар ҳам яхши эмас. 485 та мактабнинг ярмидан кўпроғи мослаштирилган биноларда жойлашган, 11 таси эса қулаб тушадиган ҳолатда. Шунга қарамай, мактаблар қурилиши суст олиб борилмоқда.

Уқиш ва ўқитишнинг энг илғор тажрибаларини жорий этишга кам эътибор берилмоқда. Вилоятда мактабларни ўқитувчи кадрлар билан таъминлаш 92 фоизга бажарилган. Химия, биология, тарих, чет тили фанлари бўйича ўқитувчи кадрлар етишмайди. Мавжуд мактабларнинг 50 фоизидагина компьютерли синфлар ташкил қилинган. Бироқ уларнинг 30 фоизи ишламайди.

Бахмал, Фориш, Пахтакор, Дўстлик, Жиззах, Зомин туманларида клублар ва стадионларнинг ташландиқ ҳолатга келиб қолиши, айниқса, ташвишли. Бу соҳага жавоб берадиган раҳбарлар ўз иш услубларини замон талаби даражасига кўтариш чораларини белгилаб олишлари зарур, деди Президент.

Томирида миллий ғурур, Ватан ишқи жўш урмаган одамдан жасорат кутиб бўлмайди. Биз шундай муҳит яратишимиз керакки, юртимизнинг ҳар бурчагида, ҳар бир фуқаро қиёфасида озод ва обод Ватандан фахрланиш ҳисси кўзимизни яшнатиб турсин. Бу борада ҳокимликлар билан бирга, маҳалла оқсоқоллари, хотин-қизлар кенгашлари «Соғлом авлод учун» ва «Камолот» ёшлар жамғармалари ҳамда кенг жамоатчиликнинг бошини қовуштириб ишлаши лозим. Шуни яхши билиб олишимиз керакки, жамоат ташкилотлари фаолияти энг таъсирчан ва ҳозиржавоб фаолиятдир. Чунки, улар бевосита одамлар кундалик ҳаёти ва ташвиши билан узвий боғланган. Жамоат ташкилотлари ва фуқаролар ўз-ўзини бошқариш органлари ишини кучайтириш, уларнинг жамиятда тутган мавқеини ошириш зарур.

Ислоҳот — энг аввало одамлар онгидаги ўзгаришдир. Токи бизнинг тафаккуримиз эскича қарашлардан халос бўлмас экан, бугунги кун вазифасини ҳар бир замондошимиз онгига, қалбига етказмас эканмиз — туб ўзгаришларга эриша олмаймиз.

Дунёқарашни ўзгартиришдек улкан, кенг қамровли масалаларни ҳал этишда матбуотнинг ўрни катта. Вилоят газеталари, радио ва телевидениеси имкониятларидан тўла фойдаланилмаяпти. Тўғри, «Жиззах ҳақиқати» ва «Жиззакская правда» газеталари ўзларини янги давр талабларига бирмунча мослаштиришга интилаяптилар. Бироқ, ислоҳотларнинг муҳим бўғини бўлган қишлоқ аҳли турмуши, унинг маданиятига доир муаммоли, таҳлилий ва танқидий мақолалар кам берилмоқда.

Айниқса, буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги жаҳон жамоатчилиги томонидан кенг нишонланаётган, миллатимиз ва давлатимиз тарихида янги даврни очиб бераётган бу улкан воқеа нимагадир вилоят газеталари саҳифаларида етарлича ёритилмаяпти. Ватанпарварлик мавзуидаги чиқишлардан қониқиш ҳосил қилиш қийин.

Мамлакатимиз раҳбари ўз нутқида кадрлар масаласига алоҳида эътиборни қаратди.

Ислоҳотларнинг муваффақияти кадрларнинг малакасига, уларнинг ташкилотчилик қобилиятига, янги давр талабларини нечоғлик ўзлаштириб олганига, жонкуярлигига, ҳалол ва поклигига, қолаверса, ватанпарварлигига боғлиқ.

Шу сабабли янгича фикрлайдиган, янгиликка чанқоқ, замонавий соҳаларни чуқур англаб етадиган ёшларни тарбиялаб, уларни ҳеч иккиланмай раҳбарлик лавозимларига қўйишимиз керак. Шу йўл билан биз ўз сафимизни тозалашга, бошқарув тизимининг мустаҳкамланишига эришамиз.

Вилоятда бу ишга ёндашилмаяпти. Ҳамон ишни эскича усул билан ташкил қилаётган, ислоҳотларни амалга оширишга доир қонун-қоидаларни яхши билмайдиган, замон талабларига етарли жавоб бера олмайдиган кадрлардан воз кеча олинмаяпти. Кадрлар сиёсатида аниқ тизим йўқ. Уларни тарбиялаш, жой-жойига қўйишда ошна-оғайнигарчилик, танишбилишчилик, маҳаллийчилик иллатлари ҳамон давом этмоқда.

Ҳаммамиз бир юртнинг фарзандимиз, Узбекистон — ватанимиз учун жон куйдириб яшаб, меҳнат қилишимиз, муаммоларни биргалашиб ҳал қилишимиз зарур. Маҳаллаларни қишлоқларни, туманларни, қолаверса, вилоятларни бир-биридан ажратишга, «Менинг киндик қоним фалон маҳаллада ёки даҳада тўкилган!» деб юришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ! Энди ана шу касалликдан қутилиш керак!

Биз учун Ватан битта! Мамлакат битта! Бизни битта манфаат бирлаштиради: мустақил Узбекистон манфаатлари! Ана шу буюк мақсад, олий манфаат йўлида бирлашиб курашишимиз керак.

Вилоятда хотин-қизларни раҳбар лавозимларга кўтаришга, уларга масъулиятли вазифаларни топширишга эътибор берилмаяпти.

Раҳбарликнинг барча бўғимларига инсофли, диёнатли, тажрибали, аввал халқни, Ватаннинг равнақини ўйлайдиган инсонлар бошчилик қилмас экан, вилоятда тартиб ҳам бўлмайди, иш ҳам юришмайди. Бошқарув тизимини такомиллаштириш бевосита раҳбар маънавияти, унинг шахс сифатидаги камолоти, етук ва комил инсонлиги билан боғлиқ бўлиб қолмоқда.

Шунинг учун биз турли тоифа ва даражадаги раҳбар кадрлар танланаётганда уларнинг қобилияти, билим даражаси, тажриба ва кўникмаси билан бирга, маънавий қиёфасига ҳам жиддий эътибор бермоғимиз лозим.

Одамлар дардига қулоқ солмайдиган, ўзининг манфаатидан бошқа нарсани ўйламайдиган, турмушимиз фаровон бўлишига тўғаноқ бўлаётган, халқ мулкини талон-торож қилаётган таъмагир мансабдорлар энди этагини йиғиштириб олсин.

Умуман олганда салбий ҳодисаларнинг барчаси, жумладан, жиноятчилик ҳам маънавий қашшоқлик, маърифий кемтиклик шароитида вужудга келади. Ана шу хулосадан келиб чиқиб айтиш мумкинки, қонунбузарликнинг олдини олиш, тартиббузарликка қарши курашни кучайтириш, ҳозирги иқтисодий ислоҳотларнинг амалга ошириш даврида қонун устуворлигини таъминлаш фақат ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларинингина эмас, балки ҳар бир раҳбарнинг, маҳалланинг, жамоатчиликнинг ҳам муҳим вазифасига айланиши керак, деди юртбошимиз.

Албатта, бу борада вилоятда бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Лекин кўрилган барча чора-тадбирларга қарамасдан, вилоятда жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олишда қатор камчиликларга йўл қўйилган.

Утган ярим йилда жиноятнинг оғир ва ўта оғир турлари кўпайган. Одам ўлдириш, босқинчилик, ўзгалар мулкини талон-тарож қилиш ҳолатлари камайган. Бундай жиноятлар кўпроқ Жиззах, Арнасой, Зомин ва Мирзачўл туманларида содир этилган. Жиззах шаҳри, Ғаллаорол, Зафаробод, Зомин ва бошқа туманларда маст ҳолда жиноят содир этиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча кўпайган.

Вилоятда жазонинг муқаррарлиги тўлиқ таъминланмаётир. 1995 йилда 235 та ёки ҳар ўн жиноятнинг бири, жорий йилнинг ўтган даврида эса 135 та жиноят очилмаган. Уларнинг аксарият қисми оғир ва ўта оғир жиноятларни ташкил қилади.

Қонун устиворлигини таъминлашга масъул идораларнинг ходимлари томонидан ҳам жиноят содир этиш ҳолларига йўл қўйилмоқда. 1995 йилда вилоят прокуратурасининг, ички ишлар бошқармасининг 9 нафар ходими мансаб ваколати доирасидан чиқиш каби жиноятларни содир этганлар.

Вилоятда балоғатга етмаган ёшлар ўртасида жиноятлар сони кўп. Улар вилоят, туманлар ҳокимлари, фуқаролар йиғинлари оқсоқоллари, маҳалла жамоатчилиги, маориф, прокуратура, ички ишлар ходимларини сергаклантириши керак эди. Бу жиноятларнинг келиб чиқиш сабабларини ўрганиш, уларнинг олдини олиш чораларини белгилаш бўйича амалий иш йўқ.

Президентимиз пировардида бундай деди:

Жиззах вилояти аҳли олдида турган ижтимоий-иқтисодий соҳаларда бажарилиши лозим бўлган катта вазифалар ҳали жуда кўп. Жиззах аҳли бағри кенг, қалби қайноқ, ғурурли ва адолатли халқдир. Унинг меҳнатсеварлиги, шижоати ва ғайратини яхши биламиз. Катта бунёдкорлик ишларини амалга оширишига ишонамиз.

Вилоятнинг истиқболи учун ҳамма аҳиллик билан, қўлни-қўлга бериб, бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилса, ўйлайманки, бу воҳа тараққиёти тезлашади.

Энди фақат имконият ва ҳаракатлар бирлиги, ғоялар ва мақсадлар бирлиги керак. Ана шунда Жиззах ҳам она юртимиз буюк келажаги йўлида, унинг бой-бадавлат, ривожланган мамлакатга айланишида ўзининг катта улушини қўшади. Иншооллоҳ, ана шундай эзгу-ниятларимизга етамиз.

(ЎзА).

Лойиҳа

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ҲУЗУРИДАГИ «ЁШ ИЖОДКОРЛАР КЛУБИ»

НИЗОМИ

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. «Ёш ижодкорлар клуби» (бундан кейин клуб дейилади) Ўзбекистон Республикаси равнақи йўлида ёшлар учун баркамол ижодий муҳитни яратиш, адабиётга кириб келаётган ёш ижодкорларни ижтимоий ҳимоя қилишга ёрдамлашиш, улар ижодини халқ ўртасида тарғибот қилиш, маҳорати шаклланишига кўмаклашиш, ёш ижодкорлар манфаат ва эҳтиёжларини ўрганиш асосида ҳукуматга таклифлар киритиш, уларнинг сара асарларини нашр қилиш, матбуот орқали оммага танитиш, хориждаги ёш ижодкорлар билан дўстона алоқалар ўрнатиш соҳаларида фаолият кўрсатувчи ўз-ўзини бошқарувчи жамоат ташкилотидир.

1.2. Клуб Ўзбекистон Республикаси Ёшларининг «Камолот» жамғармаси Устави ва мазкур Низом доирасида фаолият юритади.

1.3. Клуб ўз иши фаолияти давомида Ўзбекистон Республикаси Конституция ва қонунларига тўла амал қилади.

2. КЛУБНИНГ МАҚСАДИ ВА АЪЗОЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ

2.1. Ёш ижодкорларнинг илм-фан, адабиёт соҳаларидаги ижодий ютуқларини рағбатлантириш.

2.2. Клуб фаол иштирокчиларининг туркум асарларини жамғарма газета ва журналлари орқали халққа таништириш.

2.3. Сара асарларни «Ўзбекистон ёш шоирлари» ва «Ўзбекистон ёш ёзувчилари» серияларида нашр этиш.

2.4. Ёш ижодкорларнинг маънавий ва ватанпарварлик ҳис-туйғуларини шакллантиришга шарт-шароитлар яратиш.

2.5. Ёш ижодкорларга ўз-ўзини бошқариш ва демократик тамойиллари руҳини сингдириш борасида амалий кўмак бериш.

3. КЛУБ АЪЗОЛАРИНИНГ БУРЧЛАРИ

3.1. Ҳар бир аъзо Клубнинг мажлис, йиғилиш ва бошқа тадбирларида фаол иштирок этади.

3.2 Давлат ва ҳукуматнинг ёшларга доир сиёсатини амалга оширишга кўмаклашади.

3.3. Клуб аъзолари қарорларни сидқидилдан бажаради.

3.4. Республикада ижодий муҳитни ва ёш оқимни шакллантириш ва уни равнақ топтиришда фаол иштирок этади.

4. КЛУБГА АЪЗОЛИК МАҚОМИ

4.1. Клубга аъзо бўлишни истаган ҳар бир ёш ижодкорнинг ёзма равишда берган сўровномаси аъзо бўлишга асос бўла олади.

4.2. Аъзо бўлган шахслар «Камолот» жамғармаси Устави ва ушбу Низомда кўрсатилган барча ҳуқуқлардан тўла фойдаланишга ҳақлидир.

5. КЛУБНИНГ БОШҚАРУВ ОРГАНИ

5.1. Клуб ўз аъзоларининг тенг ҳуқуқлилиги, ўз-ўзини бошқариш қоидалари асосида ўзининг раҳбар органи — Маслаҳат Кенгаши ва ижрочи ҳайъатини, шунингдек, раис ва раис ўринбосарларини сайлайди.

6. КЛУБ ФАОЛИЯТИ ВА УНИ ТЎХТАТИШ ТАРТИБИ

6.1. Клуб фаолияти Маслаҳат Кенгаши аъзоларининг учдан икки қисми қарори билан тўхтатилиши мумкин.

Азиз ёшлар!

Газетамизнинг ўтган сонида «Камолот» жамғармаси ҳузурида «Ёш ижодкорлар клуби» тузилгани ҳақида хабар берган эдик. Бугун мазкур клубнинг Низоми лойиҳасини эътиборингизга ҳавола этаётирмиз. Кўриниб турибдики, клубнинг режалари, фаолият доираси кенг. Лекин шунга қарамай кўнглингизда лойиҳа хусусида фикр-мулоҳазалар, таклифлар туғилиши табиий. Мабодо, шундай бўлса, ҳечам тортинманг, таклиф-мулоҳазаларингизни ёзиб, тўппа-тўғри «Туркистон»га юбораверинг. Биз эса уларни ўрганиб чиқиб, лозим топилганини газета саҳифаларида ёритажакмиз.

«Камолот» ёшлар таянчи

ВАТАННИ СЕВМОҚ ИЙМОНДАНДИР

Республикамиз бўйлаб соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллик тўйи тантаналари давом этмоқда. Турли тадбирлар, бадиий кечалар ва концерт дастурлари бўлиб ўтяпти. Шундай тадбирлар Қуролли Кучларимизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ.

Яқинда пойтахтимиздаги Н-қисм Узбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси ташаббуси билан «Ватанни севмоқ иймондандир» мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Давра суҳбатида «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси ўринбосари К. Юсупов ,«Амир Темур» халқаро илмий экспедицияси раҳбари Ф. Ашрафхўжаев, темуршунос олим У. Қорабоев, «Амир Темур» халқаро илмий экспедицияси аъзоси, ёзувчи Тўлқин Ҳайит иштирок этдилар.

Мазкур ҳарбий қисмда ўз йигитлик бурчини ўтаётган аскарлар билан давра суҳбати иштирокчилари ўртасида Ватанга садоқат, ҳарбий ватанпарварлик ва Амир Темур мавзусида қизғин фикрлашувлар бўлиб ўтди.

(Ўз мухбиримиз)

БРИТАНИЯ ПОЙТАХТИДА «ЎЗБЕКОНА» КЎРГАЗМА

Анжий (Анжела) Тийгерни Ўзбекистондаги санъат мухлислари ҳали яхши билишмайди. У 1995 йилнинг август ойида Самарқанд ва Тошкентга келган пайтида мамлакатимизда мавжуд тарихий биноларнинг сержило безагидан лол қолган эди. Бор-йўғи 2 ҳафталик сафари давомида у Туркистоннинг қадимги деворий санъатига қалбан ошно бўлиб қолди. Натижада эса ранг-баранг ва ажабтовур асарлар дунёга кела бошлади. Ҳозирги пайтда Британия санъат шайдоларида катта таассурот уйғотаётган «Куйла менга, Самарқанд» асари ана шулар жумласидандир.

Рассом ўзининг Уэлсдаги устахонасида Ўзбекистоннинг анъанавий санъатини Британия санъати билан уйғунлаштирувчи ажойиб асарлар туркумини яратди. Уларда ранглар уйғунидан усталик билан фойдаланилган.

Анжий шу йил август ойида Уэлсда ўзининг янги йўналишда яратган асарларининг биринчи кўргазмасини ўтказган эди. 14 октябрдан бошлаб эса Лондондаги Аржайл галереясида Анжела Тийгер хонимнинг «ўзбекона» мавзудаги иккинчи кўргазмаси муваффақиятли намойиш этилмоқда.

— Мен қадим ва сеҳрли Ипак йўлидаги Туркистон шаҳарларини гўзаллик рамзларига ўхшатаман, — дейди рассом ўз эҳтиросларини яшира олмай, — шу сабабли Европа ва қолаверса, Британия санъатини ана шу тасаввурларим билан уйғунлаштириш менга чексиз завқ ҳамда илҳом бағишлайди.

Беруний ОЛИМОВ,
«Жаҳон» ахборот агентлиги мухбири
Лондон

Оламнинг оғриқ нуқталари

ЧЕЧЕНИСТОН: УРУШДАН КЕЙИНГИ ТИНЧЛИК

Чеченистонда уруш ҳаракатлари тўхтаганига икки ой бўлди. Бироқ, Чечен можароси Россия ахборот воситаларининг диққат марказидан бир зум бўлса-да, тушгани йўқ. Республикадаги вазият, гарчи ҳарбий тўқнашувлар тўхтаган бўлса-да, оғирлигича қолмоқда. Москвадан берилаётган хабарлар шундан далолат бераётир. Хусусан, хабарларда бу урушда кўрилган талофатлар сарҳисоби ҳам келтирилади.

Жангларда ҳаммаси бўлиб 80-100 минг киши ҳалок бўлган, 300 мингтача одам яраланган ва изсиз йўқолган: ўнлаб аҳоли пунктлари вайрон қилинган, қочоқлар сони 500 мингта яқин. Урушдан кўрилган иқтисодий зарар ҳақида очиқ бир рақамни айтиш қийин, деб ёзади «Труд» газетаси, гап юз триллион рублга қараб кетаётир. Фақат Грозний шаҳри кўчаларини тозалаб, иморатларини тартибга келтиришнинг ўзига ўн триллион рубл керак экан.

Бугунги кунда Россиялик сиёсатчилар, жамоатчилик бу талофатларнинг кимга, нима учун кераги бор эди, энди нима қилиш лозим деган муаммолар устида бош қотираётир.

Яқинда Россия Федерацияси Хавфсизлик Кенгашининг котиби А. Лебед ўз вазифасидан четлатилгандан кейин, Чеченистон муаммоси атрофидаги мунозаралар янада қизғин тус олди. А. Лебед ўрнига Хавфсизлик Кенгаши Котиблигига тайинланган Иван Рыбкин «Труд» газетасига берган интервьюсида: «Мен ҳаммасини бошидан қайта бошлаш учун Чеченистонга бормоқчи эмасман. Ҳозиргача эришилган ютуқларни ошириб бораверамиз» деди. У А. Лебед билан Чечен мухолифлари ўртасида имзоланган шартномага муносабатини билдириб , бу тинчлик шартномаларини тафтиш қилиш режаси йўқлигини таъкидлаб, осойишталик жараёни жадал давом этишига умид билдирди. Маълумки, россиялик сиёсий арбоблар айни ўша шартномани қоралаб гапиришмоқда. И. Рыбкиннинг юқорида келтирилган гапи эса Чеченистонда тинчлик барқарорлашувига умид уйғотади.

Бироқ, бугунги кунда халқ назарига тушган россиялик сиёсий арбобларнинг ҳаммаси ҳам газетада Россия Либерал демократик партияси сардори В. Жириновский айтган фикрлар бундан далолатдир: «Уруш тугагани йўқ. У бошқа ҳудудларга тарқалди... Кавказ уруши давом этади». В. Жириновский тиклаш ишлари учун Чеченистонга маблағ ажратишга қарши эканлигини айтади. Россия коммунистларининг сардори Г. Зюганов эса бу можаролар бошланган чоғдаёқ уни ҳарбий куч ёрдамида ҳал этишга қарши бўлганини эслатиб, Чеченистонда ички фуқаролар уруши бошланиб кетиши хавфи борлигини таъкидлади. Хуллас, бугунги вазият ҳийла мураккаб: Чеченистонда ҳокимият мухолифчилар қўлига ўтди, Россия ҳарбий қўшинларининг бу республикага олиб кирган қисмларини чиқарди. Мухолифчилар Чеченистоннинг мустақиллигини эътироф этишмоқда, бироқ ҳали бирор давлат буни тан олгани йўқ. Республиканинг халқ хўжалиги эса изидан чиққан, Москва Чеченистонга моддий ёрдам кўрсатишга шошилаётгани йўқ. Айрим ҳисоб-китобларга қараганда бу урушга сарф этилган ҳарбий харажатлар ўттиз триллион рублдан эллик триллион рублгача экан. Яқинда Чеченистон Президенти Зелимхон Яндарбиев ўзининг телеинтервьюсида жанглар мобайнида Грозний шаҳри ва аҳоли пунктлари вайрон қилингани учун Россия томони 150 миллиард доллар «контрибуция» тўлаши лозим, деган гапни айтди... Хуллас, Чеченистондаги тинчлик жараёни мана учинчи ойга қараб қадам қўйди. Энг муҳими ҳам аслида шу: тинчлик билан олиб бориладиган музокаралargина кўп жафо кўрган бу ўлка осойишталигини барқарор этиши мумкин. Вазиятни теран мушоҳада эта биладиган, узоқни кўрувчи россиялик сиёсий арбоблар, журналистларнинг хулосалари шундай.

«Туркистон»нинг сиёсий шарҳловчиси

Ўн саккизга кирмаган ким бор?!

ОПА ЎРНИГА СИНГИЛ

(Бўлган воқеа)

Фарида ўн саккизга қадам қўйди. Келишган, жуда чиройли қиз. Ҳеч қаерда ўқимайди, ишламайди. Ота-онаси уни кўз қорачиғидай, қанотлари остида асрашади.

Бир куни Фарида дугонасининг тўйида бир йигит билан танишиб қолди. Пинҳона учрашувлар, нотаниш «дугоналарнинг» қўнғироқлари бошланди. Отаси ҳар куни ишда, онасининг эса қариндош-уруғ, меҳмондорчиликдан қули бушамасди. Шунинг учунми, улар уз қизларининг нопок йўлларга кириб кетаётганини сезишмасди. Муниса эса опасининг қилмишларига бепарво қаради. Фариданинг дугоналари ҳам узига ухшаб бекорчи қизлар эди. «Йигити» келмаган кунлари у ана шу дугоналари билан шаҳар айланиб, ресторан ва қаҳвахоналарга боришарди. Улар туфайли Фарида савдо-сотиқ ишларини «урганиб» олди. Ота-онасидан бу ишларини сир тутди.

Кунларнинг бирида уйга совчи келди. Ёшлар учрашишди, булажак қудалар ҳам бир-бирларига маъқул келишди. Ота бир қарорга келди—тўй бўлади. Отасининг гапини бирор марта икки қилмаган Фарида бу гал ҳам, шундай қилди. Тўйгача «йигити» билан ҳам, булажак куёв билан ҳам учрашиб юраверди.

Ниҳоят тўй куни ҳам етиб келди. Фарида отаси махсус буюртмадан олиб келиб берган келин либосларини кийиб, дугоналари, куёв-у куёв-жўралари қуршовида турнагай машиналарда никоҳхонага йўл олишди. У ердан чиқиб, суратга тушишди, хиёбонни айланишди, қаҳвахонада тамадди қилишди. Шўх мусиқалар садоси остида келин-куёв рақс тушишди. Фарида бахтиёр эди. Кечга бориб хонадондаги хотин-халаж қиз узатиш тараддудига тушишди. Куёв келишига яқин ҳовлида қули-қулига тегмай хизмат қилиб юрган аёллар Фариданинг кучага чиқиб кетаётганини сезмай қолишди. Фақатгина дарвозахонани супураётган Муниса уни огоҳлантирди:

— Фари, қаёққа кетаяпсан? Кийинмайсанми, ҳозир куёвлар келиб қолишади-ку, — деди ҳовлиқиб.

— Ҳозир, қизлар келишмоқчи эди ,шуларни, кутиб олай, — дегача Фарида кучага шошилди.

Муниса қулидаги супургини ташлаб унинг ортидан кучага чиқди.

Муюлишда эса таниш бир машина турар эди. Фарида машина томон бурилди. Машинадан бир йигит тушиб у билан бироз гаплашгач, орқа эшикни очди-да Фаридани куч билан ўриндиққа утқазиб, эшикни қарсиллатиб ёпди. Сунг уз ҳам рулга утириб, машинани шунақам тез ҳайдаб кетди-ки, буни кузатиб турган Муниса ҳатто бақиришга ҳам улгуролмай қолди. Бироздан сунг узига келгач, бу воқеани қандай қилиб ота-онасига айтишни билмай боши қотди. Отасининг қаҳридан қуркди. Опасининг қилмиши учун жазоланишини истамади. Ҳеч нарса булмагандай, ортига қайтди.

Келин йўқолганини фақат куёв келгандагина билишди. Ҳовлида қандайдир сирли нотинчлик бошланди. Бу шум хабар мағрур отанинг қулоғига ҳам етиб борди. Хизмат қилиб юрган йигитларнинг уч-тўрттаси қаёққадир жўнатилди. Фариданинг онаси эрининг қаҳрли нигоҳидан қўрқиб, бошини ҳам қилганча унсиз йиғларди. Куёв жўралари билан кетишга чоғланди. Гўё ҳеч нима булмагандай, уларни иззат-икром билан кузатишди. Ҳеч қаердан Фариданинг дараги булмагач, ота узоқдан хотинини имлаб чақирди. Улар ичкари уйга кириб, анчагача жим булиб кетишди. Ҳамманинг кузи эшикда-ю, хаёлида бир савол —«Энди нима булади?». Бироздан сунг эр-хотин уйдан чиқишди, иккови ҳам хомуш. Ҳамманинг кўзи уларда. Ота бошини кўтариб, нима қиларини билмай турган меҳмонларга қараб:

—Оғланинглар, келин ҳозир тайёр бўлади, — деди-да, узи илдам қадам ташлаб ҳовлидан чиқиб кетди.

Яна гала-ғовур бошланди. Хотинлар бир-бирларига саволомуз қараб қуйишарди. Ҳаяжонли уларни олиб кетиш учун автобус ҳам, келинга машина ҳам етиб келди. Карнай-сурнай садолари янгради. Автобуснинг кетма-кет бераётган сигнали куёв тарафнинг кутиб қолганидан дарак берарди. Аёллар автобусга чиқмай келинни кута бошлашди. «Фарида топилибдими?» деб шивирлаган овозлар эшитиларди. Куп утмай остонада келин пайдо булди. Уни икки янгаси бошлаб келарди. Келин беихтиёр бошини кутарганда, ҳамма ҳайратдан лол қолди. Бу — Муниса эди. У жиққа ёш тула кузлари билан одамлар орасидан отасини қидирар эди.

М. МУХТОРОВА,
журналист.

Қизлар муҳаббат ҳақида

ОНАМНИНГ ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ ҚАЧОН ЎТАРКАН?

Бола эдим, момомнинг утмиш хотираларини мириқиб тинглардим...

Мени у яшаган давр кўпроқ қизиқтирар, тегажоғлик қилиб «Ёшлигингизда кимни севгансиз» деб саволлар бериб бувимни уялтирардим...

...Ун уч ёшимда турмушга беришди, Тўйим булаётганини ўша куни англадим. Келин булгач, бўш қолдим дегунча онамнинг уйидаги қалдирғочим ўтармикан деб томга чиқиб ўтирардим, ҳали ёш бола эдим-да. У пайтлар севиш-севилиш булмаса-да, одамлар ўртасида меҳр-муҳаббат бор эди...»

Ҳозирчи...

Илоҳий садо остида уйғонадиган — табиат, заррин нурлари ила ҳаёт бағишловчи — қуёш, Она замин бағрида муқаддас саналувчи — Аёл сиз айтинг, Муҳаббат борми?

Мукаррам опа 55 ёшда Тошкент. — Талабалик йилларимизда Абдулла Қаҳҳорнинг «Оғриқ тишлар» ҳикоясини саҳналаштирдик. Мен Насиба ролини, хўжайиним Мирёқуб ролини ўйнадик. Шу-шу бўлдики, ҳамма ҳазиллашиб Насиба, Мирёқуб деб чақирадиган бўлишди. Бу ҳазил бизнинг кейинги ҳаётимизни ҳам белгилаб берди.

Сабоҳат 30 ёшда. Фарғона. — Ҳаёт шафқатсиз экан. Узининг тузонлари билан менинг бахтимни олиб кетди. У энди йўқ-дейману. бирдар ваҳимага тушаман. Эшигимиздан куп совчилар қайтишди. Узга билан яшашга ҳаққим йўқ, чунки, у ҳар доим «сен мен учун яралгансан» дерди.

Онам йиғлади, отам уришди, одамлар гапиришди, мен барибир ўшал «Сабо» бўлиб қолдим.

Муҳайё Жўраева 20 ёшда .СамДУ талабаси: — Муҳаббатни тоғнинг энг баланд чўққисига қиёслагим келади. Инсон ўша чўққига интилади, бардоши чидасагина етади, лекин менинмча муҳаббатга етишмаган афзал...

Гўзал Облақулова, 21 ёшда ТошДУ талабаси:

— «Ҳар гулнинг ўз ҳиди бор» деган йигитларнинг муҳаббат ҳақидаги фикрларини ўқиб, уларга шундай дегим келади: Йигитлар вафони қизлардан ўрганса буларди!

Мавжуда Ширинқулова, 20 ёшда СамДУ талабаси:

— Муҳаббатни мен илоҳийликда деб биламан. Назаримда атрофдаги одамлар муҳаббати уткинчи, мен мангу муҳаббатни қумсайман ва унга интиламан.

Назокат Бердиева, 18 ёшда НДУ талабаси:

— Дугоналарим севги ҳақида гап очишса, негадир қушилолмайман. Балки, опам эсимга тушаверади. Ёшлигимда опам менга сирларини айтарли, гарчи севги азобларига тушунмасамда, опамнинг қийналганини кўриб, «севги ёмон» деб билардим. Бир куни опам мени қучоқлаб роса йиғлади, билсам севган йигити уйланаётган экан. Эсимда опамга, мен уни улдираман деганимда, «у улмайди» деб бошимни силаганди. Ушандан бери муҳаббатдан кўнглим қолган.

Бахтигул Элмуродова 20 ёшда талаба:

— Инсон бир неча бор севиши мумкин, буни инкор этолмаймиз. Лекин илк муҳаббат қалбда нозик туйғу бўлиб қолади. Муҳаббат унутилмайди.

Рухсора Ғафурова СамДУ талабаси:

— Дўст эдик, мен уни севиб қолдим, у эса... У дугонамни куп гапирарди, рашким келса-да ғаразлигим йўқ эди. Баъзида севгимга хиёнат қилиб у билан дугонамни учраштирдим, афсус улар бирга бўлишолмади... Йиллар ўтиб Дўст менга муҳаббат ҳақида гап очди, рад қилдим, негаки у мени дугонамчалик севолмасди...

Муқаддас саналмиш Муҳаббат ҳақида «Ҳислашдик». Бунинг ўзи бир дунё бир Олам...

Узоқ хаёлга чўмдим, шутоб ишқ мактубини пана-панада такрор ўқиётган қишлоқлик синглим, севганини гапирганда сўз тополмай қоладиган қишлоқлик опам ёдимга тушди.

Дунё муҳаббатдан яралган, зеро, шоир айтганидай:

«Капалакнинг қонини беринг менга» гарчи табиатни жонзотида қон бўлмаса-да, шоир уни ҳис қила олади, чунки у севади...

Зарафшон Қаландарова,
ТошДУ талабаси.

АРАЗ

Уша қизнинг қўлига муҳаббатни гулга қўшиб тутдим. Тилимга шу ёшгача айтмаганим янги сўзни олдим. «Сени севаман...» Бу сўз инсон умри давомида бир марта айтилсин экан. Уша сўзим юрагимга дард солди. У бошқани севармиш. Қалбимнинг ойнаси синди. Хаёлларим йўлдош энди менга, армон ҳам. Сендан аразладим муҳаббат, хатто гаплашмай қўйдим. Аламимни тилимдан олдим нега айтдинг ўша сўзни деб. У бечора нима қилсин... Юрагим буюргандан кейин. Энди эса тилим билан дилим ҳар куни бир урушиб олади.

Йигит бошимга ҳасрат қилиш, арзимас. Лекин мана шу оқ қоғоз ҳам тингламаса бошқа ким ҳам дардкаш буларди?

Мен учун энди муҳаббат армонми? Юрагимнинг ҳасратидир балки. Не бўлганда ҳам араздан кейин ярашиб олишлик насиб этсин. Ушанда ҳаммаси яхши булади — аввалгиларидан-да яхшироқ.

Нусрат БОБОЕВ,
Ургут тумани

СЕН БИРОВНИКИСАН, МЕН-ЧИ?

Ув. азобларим каммиди, етолмаганим? Узинг-ку, насиб этмадинг, менга аталган нарсаларингни нима қилай, нима қилай? Эгнингта келинлик либосини кийиб туриб ҳам мени эслаганинг, ташқарида куёв жўралари билан сени кутиб турган пайтда менга аталган сарупоқларни тўплай олганингни не деб тушунай? Бу меҳрни асраб қолганингми, юрагингда қолганлигими? Азоблама, не деб тушунсам-да, не деб тушунсанг-да, сен — бировникисан. Мен кимникиман?

Мени бир бор ўлдириб кетдинг, етолмаганим. Синглингдан бериб юборган нарсаларинг йўлакда хор бўлиб қолиб кетди. Яна кўнглим бўлмади. Орадан анча фурсат ўтиб бориб қарасам, турибди — мунғайиб. Кераксиз қолиб кетган мендек... Сенинг ёшли кўзларинг, гуноҳкордек термулганларинг кўзим олдига келиб кетди-ю, нарсаларни олиб, хонамга отилдим. Бошим қўйдим уларнинг устига. Сенинг исинг келиб кетди, келиб кетди...

Кунлар ўтиб бормоқда. Азоб менга ўша хонага кирмоқ... киргим келади. Азоб менга ўша нарсаларга қарамоқ... қарагим келади. Ахир буларни не ниятларда менга атаб олгансан. Нималарни орзу қилмагансан. Орзуларнинг саробга айланганлигини томоша қилиб ўтиришни менга ташлаб кетдинг.

Сенга нисбатан шафқатсизлик қилмоқчиман. Ахир, ахир сени эслатгувчи нарсалар билан қандоқ яшайман? Мени азобларда кўмилиб қолсин дедингми? Озгина, озгина фурсат ўтсин, туҳфаларнинг эгаси яна ўзинг бўласан. Бу учун мени раҳмсизликда айбламагин. Сенга раҳмим келади, менга кимнинг раҳми келсин? Сенга азоб бергим келмайди, менинг азобларим каммиди? Тасаввур қилаяпман — нарсаларни қайтариб бераётганда шусиз ҳам бурда-бурда бўлган юрагим дод солиб юборса керак. Сени-чи? Кўтароласанми? Баъзан яшаётган умрим эртакка ўхшаб кўринади хаёлимда. Кези келиб кимгадир айтиб берсам, ёзган асаридан парча ўқияпти дейиши ҳам мумкин. Лекин бу бошимизга тушган бўлса-чи. Муҳаббатнинг азобларини, саробларини, озгина бўлса-да, ширинлигини татиб кўрганларимиз-чи?

Анча кундан бери кўринмайсан. Нима бўлди сенга? Ув, бир-бировига фарзандларсиз сўз бериб қўядиган ота-оналардан нафратланаман. Боласининг кўз ёшларини дўстига берган сўздан ортиқ кўрадиганларни ўйласам, ҳеч ким билан дўст бўлгим келмайди...

Мен сенга шафқатсизлик қиламан. Бир куни менга аталган нарсаларни кўтариб ёнингга бораман-да:

— Узинг-ку насиб этмадинг, нарсаларингни нима қиламан ,етолмаганим, — дейман.

Бир марта, бир мартагина чидаб берсак бўлгани...

Нусратнинг ҳасратларини оққа кўчирувчи
ГУЛИ ЧЕҲРА

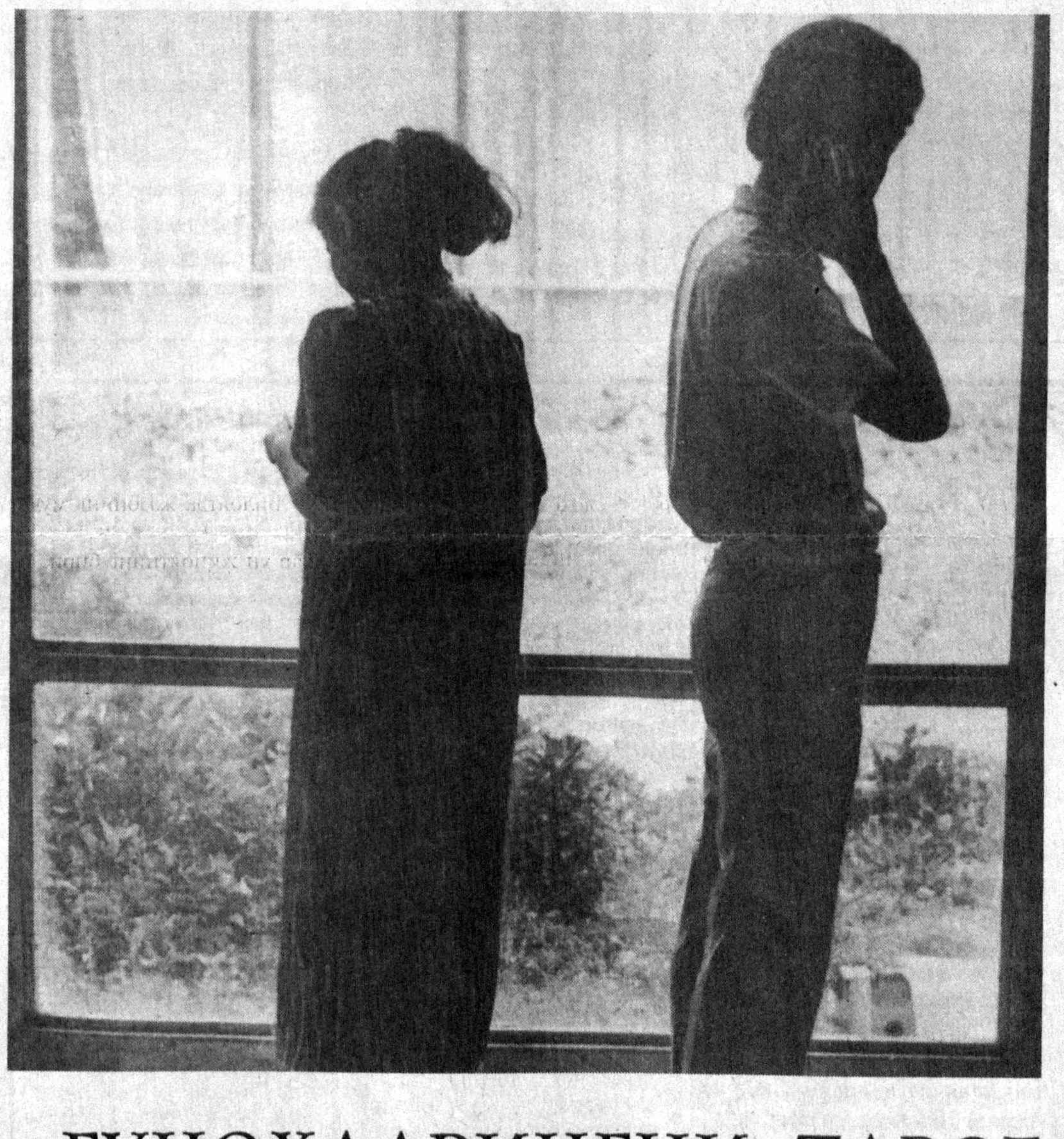

ГУНОҲЛАРИНГНИ ТАВОБ ЭТДИМ

Билмадинг. Билганингда не? Бирор нарса ўзгариб қолармиди.

Узгаришини истамасдим ҳам.

Гарчи шўр бўлса-да, сен учун тўккан ўз ёшларимга ичим ачиб кетяпти. Жуда-жуда. Оҳ, сен учун чеккан азобларим, қийналганларим.Яширмайман, ўша изтироблар ҳам сен учун ёқимли эди. Шундай пайтлар бўлардики, пойингга сажда қилгим, гуноҳларингни-да тавоб этгим келарди. Баъзида сенинг иродангни, бардошингни яна бир бор синаб кўриш учун ёлғондан жаҳлингни чиқаргим, асабингга тегишни истардим. Сен эса ҳаммасини индамай енгардинг. Сенга ҳаммаси барибир эди. Тўғри қилардинг.

Баъзида иқрор бўлгим келарди, сени борлигинг, ёлғонларинг, ҳатто қийноқларинг учун яшаётганга ўхшардим. Аҳмоқ бўлмасам шундай фикрга келармидим.

Кун келдики, бир сўз билан дилимни вайрон қилдинг. Шунчалик азобларимга арзимаслигингни ўзингнинг муносабатинг, ортимдан қилган ғийбат гапларинг билан айтдинг-қўйдинг. Энди эса... гуноҳкор янглиғ майин муносабатинг билан эгнимга тикондан кўйлак кийдириб қўйганлигингни лоақал ичингда тан олгин.

Айтганимга бўйсунмаётган, сен ҳақдаги фикримни тан олмаётган юрагимни ёмон кўриб кетаяпман. Қанийди имкони бўлса-ю юрагим юзига шапалоқ тортиб юборсам.

Дили бошқа, тили бошқа одамларнинг қиёфаси қандай бўлишини авваллари кўз олдимга келтиролмасдим. Чунки ушандай одамни ҳаётимда учратмагандим. Энди эса... сенинг қиёфангда ана шундай инсонларни адашмай таний оламан.

Ёлғон гапираётганингни сени тинглаётган билиб турганлигини сезиб ҳам сесканмайсан-а? Ёлғонга қоришиб кетган ҳаётингда рост гапни айтгувчилар ҳам борлигини тан олавер. Билиб қўйки, хушбўй атирлар сепиб юрсанг-да, сўнгги пайтларда ҳар бир ҳатти-ҳаракатингдан ёлғоннинг иси келиб туради.

Сенга ҳаммаси барибир шекилли. Исталган кишини эрмак қилиш, исталган одамнинг дилини оғритиб яна унга ҳеч нарса бўлмагандай гапира олиш ҳам қўлингдан келар экан. Сени ҳақорат қилган одамнинг гапларини оддий сўзларни тинглагандай эшита оласан. Ҳақорат эшитганда ҳам азобланмайсан-а? Нима шуларнинг ҳаммасига лойиқмисан, айтгин?!

Бугун кун бўйи ёмғир ёғди. Кўнглимдаги каби. Гарчи истамасам-да, кўз ёшларимни соғиндим. Кўз ёш бўлса-да, уларни беҳудага тўкилишини истамайман. Кун келиб сен учун йиғлайдиган одам борлиги ҳам бир таскинлик-да.

Мақсуда НАСИМОВА,
Оқдарё тумани.

ШИРИН СЎЗГА ЗОР БЎЛДИМ

Ҳамманинг менга ҳаваси келади. Бой-бадавлат турмуш ўртоғим, жажжи фарзандларим, ўзимга ёқадиган ишим бор. Уйга кирсам ҳамма нарса муҳайё, ишхонада ҳурмат қилишади. Лекин... менинг яшагим келмай кетаяпти, Кам нимадир кам...

Мен ёшлигимда жуда шўх ўсганман. Шаддодроқ эдим. Институтда ҳам қизлардан кўра йигитлар билан яқинроқ бўлганман. Улар билан гапимиз келишарди. Тақдир тақозоси билан босиқ, ўйлаб гапиришадиган, бир-бировига «сиз»лаб мурожаат қиладиган оилага келин бўлиб тушдим. Мен бутунлай бошқа оламга кириб қолгандек эдим. ўзимни бегоналар орасида қолиб кетгандек ҳис қилардим. Турмуш ўртоғим катта лавозимда ишлар, уйда менга худди қўли остида ишлаётган ходими билан гаплашаётгандек муносабатда бўларди. Бунга асло кўниколмасдим. Ота-онаси, опа-укалари ҳам бир-бири билан ана шундай муносабатда бўлишарди. Ҳамма нарсага жиддий қаралар, ҳамма нарса жиддий қабул қилинарди.

Йиллар ўтди. Уйдагилар менга тасалли бера-бера чарчашди. «Бошга тушганни кўз кўралди. Оиланг бадастир бўлса, сенга яна нима керак. Ҳазил-ҳузул, ўйин-кулгулар оиласи бор аёлга ярашмайди» деб мени овунтирадиган бўлди, онам.

Мен кўниколмасдим. Шу орада ишхонамизга қувноқ, ҳар гапини ҳазил аралаш гапирадиган бир киши ишга келди. Ўша одамнинг гапларини эшитсам, талабалик пайтларим ёдимга тушарди. Ўзимни уни олдида енгил ҳис қилардим. Лекин у билан тез-тез гаплашиб ўтиришга ҳам ноқулай эди. Бир куни оиламиздаги тартиб ҳақида у кишига гапириб бердим.

— Яхши экан-ку, ҳаётга ҳар доим жиддийлик билан қараш керак, — деди ҳазилни яхши кўрадиган ўша киши ҳам.

Мени ҳеч ким тушунмайди, Менинг умрим бир ширин сўзга зор бўлиб ўтаяпти.

Баъзан ўйларим ўзимга кулгули туюлади. Борига қаноат қилиб яшашдан узоқлашиб кетяпман. Майли, етар-етмас яшасам-да, истаганимни еб, хоҳлаганимни киёлмасам-да, кўнглимга ёққандай яшагим келади.

Жиддий хулосага келдим. Турмуш ўртоғимга айтиб, уйдан кетмоқчиман. Бир умр ширин сўзга зор бўлиб, шоҳи-атласларга бурканиб яшашни истамайман.

ГУЛМИРА

АРМОНЛАРИ СИРТМОҚ БЎЛДИ

Армон... Армон дегани ёмон экан. Армон дегани қиёмат экан. Наҳот энди ой Кумушлар армон билан ўтса, наҳот энди Зайнабларнинг куни кулса. Йўқ, йўқ... Эй қодир худо ўзинг нажот бер...

Ҳа, Садоқатнинг орзулари мўл эди. Яратганга шукроналар айтар эди, чунки у севиб-севилганди. Осмоний бир сўзга интиқ юраги сархушликдан маст эди. Наҳот энди севги кишини шу қадар кўр қилиб қўйса. Наҳот йигитларимиз шунчалик маккор бўлмаса. Улар ўлдим-куйдим деб ўзларини телбаликка солиб, қизларни алдаб, кўзлаган мақсадга етгач этак қоқиб ҳеч нарса бўлмагандек кўздан ғойиб бўлсалар. Нега, нега шундай бўлиши керак.

Садоқат, дугонажон, нималар қилиб қўйдинг, ахир! «Яшагим келмаяпти, онажон» — деган даҳшатли ҳайқириғинг ҳамон менга тинчлик бермайди.

Сенинг нидоларинг наҳот унинг виждонини қийноққа солмаса? Наҳот кечалари бедор ўтмаса, сени ўйламаса.

Сен таърифлаб берган ўша маъшум кеча менга бир умр сабоқ бўлади.

— ... У мени бир неча бор алдади, хиёнат қилди. Лекин бор муҳаббатим билан севганим учун уни ҳар гал кечирардим. Афсус, хато қилган эканман. Бу каби ғурури йўқ бебурдларга оёқости бўлиб, муҳаббатга тобе бўлиб яшагандан кўра, муҳаббатсиз мағрур яшаган афзал экан.

Дугонамнинг туғилган куни бўлди, мен эса у билан бирга бордим. Қизлар ҳам, йигитлар ҳам кўп эди. У барча қизларга бир-бир тикиларди, бир пайт қизлар даврасига қўшилиб кетди, эътибор қилмадим. Уй эгаси билан эски танишлардай бўлиб қолди. Биз иккимиз ўша кун кеч қайтдик. У мени уйгача кузатиб қўйди. Шу куйи анчагина қорасини кўрсатмай юрди.

Бир куни ишхонамга ўша дугонам қўнғироқ қилди ва у ҳақда суриштирди. Мен эса уни таърифлаб берибман. Кунлар ўтди. Энди у бора-бора менинг олдимга кам келадиган бўлиб қолди, келса ҳам оддий салом-аликдан четга чиқмас эди. Мен эса унга ишонардим. — Ўша дугонам у ҳақда ҳайратланиб гапирарди. У севиб қолганди.

Худойимнинг менга азобли кунлари бошланди. Кечалари кўкка термулиб, худога илтижолар қилар эдим. Йўқ, ҳеч нарсани ортга қайтариб бўлмас экан.

Бир куни ўша дугонамникига борган эдим, йўқ, айтгани тилим лол. Мен сиғинган одам... Кўзларимга ишонмайман... Дунё кўзимга тордай кўринди. Бу фоний дунёда яшаётганимга лаънатлар ўқидим. Йигитларга, умуман, эркак зотига ишонч, эътиқод қолмади. Шу куни ҳатто отамнинг юзига қарай олмадим. Орадан ойлар ўтди. Бир куни у ишхонамга келди. Мен унинг юзига ҳам қарашни истамасдим. — У эса... Сизнинг мағрурлигингиз ёқмасди, кечиринг муҳаббат биз йигитларда кўчманчи қабилага ўхшар экан, Сиз бошқа эдингиз, у бошқа экан. Мен сизга бош эголмадим — дедида, кетар чоғида — дугонангиз она бўлади, — деди.

Ҳа, Садоқат, ўша нонкўр яна шунча виждонсизликлардан сўнг сенга совчи юбормаганида сен орамизда юрардинг.

Ҳа, сен мағрур эдинг, виждонсизга бош эголмадинг.

Уйга толаман, нега энди ота-онанг сени тушунишмади. Ахир сен уларга унинг юзсизликларини айтган эдинг-ку. Даданг бўлса:

— Мен ваъда бериб қўйдим, сўзимдан воз кечолмайман. Бахтли бўлиш кишини ўзига боғлиқ — деб оёқ тираб туриб олмаганида, онанг чорасизман дея фарёд урмаганида, у эса мен барибир устун келдиммми дегандек мағрурлигини кўз-кўз қилиб сенга — сиз меники бўласиз — демаганида сен ҳозир орамизда яшардинг. Афсус...

Ҳадемай баҳор келади, сен севган ва илк муҳаббатинг ҳадя этган алвон лолалар қабринг узра очилади.

Муҳаббат яна кимларнидир қалбида куртак очмоқда. Яна бир телбанамо ошиқ кечаларини бедор ўтказади. У бахтли бўлиши керак.

Садоқат, сен бир марта севиб-севилдинг ва шу севгига содиқ қолдинг. Бу эса кимларгадир ибрат бўлиб қолади. Кимларгадир сабоқ бўлиб қолади.

Афсус, сенинг дугоналарингнинг Отабеклари йўқ, Анварлари изсиз йўқолган, муҳаббатга ишониб, орзу қилиб ўтадилар.

Феруза ОРИПОВА,
ТошДУ талабаси

ГУЛЛАР ИЧИДА ГУЛНИ СОҒИНДИМ

Яшаяпману, яшашни соғиндим. Телбаворлик ҳолатининг кўриниши эмас бу. Ишлаб юрибману, кўнглим тортадиган юмушларни соғиндим. Атрофим гўё дўстларга тўла — кўнглимни бир сўз айтмасдан тушунадиганларимни соғиндим.

Хонам гулларга бурканган — лекин улар гулламайди. Гулларни соғиндим, гулларга кўмилиб. Гўёки кунлар осойишта ўтаяпти, оромли кунларни соғиндим.

Бир кам дунёнинг камларини айтиб тугатолмаслигимни биламан. Лекин ҳар доим бир савол қийнайди: ниманинг ками йўқ? Ана, Лоланинг кўнгли ярим дейишади, чунки фарзанди йўқ. Шаҳобни дўстлари кўрганда тасалли беришади, «Сиқилаверма, сенга ҳам бир кун уй битар», Мухлисани дугоналари кўпроқ авайлашади, ота-онаси йўқ деб. Яқиндан бери Насимнинг атрофидан яқинлари кетмайдиган бўлиб қолишган, хотини вафот этди. Тасаллилар, тасаллилар, бир зумликкина, йўқликкина...

Бир куни мен қабрни соғиниб кетдим. Гўё ичига тушиб ётсам, ҳаммаси яхши бўладигандек. Ахир ҳамма айтади-ку, «Ёмонга ўлим, яхшига юрим йўқ» деб. Ахир мен ёмонман. Ўрним қабрда бўлиши лозим. Яхшиларга ўша ёқда ҳамроҳ бўлсам яхши-да. Лекин тўғри экан, ўлим ёмонларни четлаб ўтаркан. Истасам-да, ўлолмаяпман,

Дил тубидаги сўз

ўлолмаяпман.

Бир болакай лойга йиқилиб тушди. Нимагадир унга ичим ачимади. Унинг йиғлашини жимгина кузатиб турдим. Бир аёл ёнимдан тез ўтиб кетди-да, болакайни ўрнидан турғазди. Менга қаҳрли қаради. «Қаҳрингиз менга барибир таъсир қилмайди» дедим ичимда. Мен шунчаликка бордимки, раҳмни унутдим, қаҳрга ошно бўлдим. Одамларга азоб бериб, роҳатланишни касб қилдим. Мен кимман ўзи? Ўша саволга тўғри жавоб бераоладиган кишининг пойига тиз чўкардим.

Яшаяпман-у, яшамаётгандекман. Мен йўқман-да, ахир...

ИНТИЗОР

Ҳақиқий ижодкор ҳақида сўз айтиш бироз мушкул. Гули Чеҳра хусусида ҳам шундай. Фақат у тўғрида сифат айтмоқ мумкин. Собиқ «Ёш ленинчи»дан «Туркистон»гача газета саҳифаларида унинг жуда кўп мавзулари — ўз мавзулари ёритилди. У баъзан қувониб, баъзан куюниб мухлислар қалбига кира олди.

Бугунги саҳифада севимли журналистимизнинг қалб дафтаридан кўчирмалар олдик. Ўйлаймизки, Гули Чеҳранинг бу галги битиклари ҳам ўз мухлисига эга бўлади.

Таҳририят

Гул кўп, чаман кўп

Айтинг, бегим, ахир севмоқ гуноҳми?

ИСТИҚЛОЛ ҚЎШИҒИ

Эрк қуёши — Истиқлол келди,
Мангу порлоқ Истиқбол келди,
Озод Ватан, ҳур Иқбол келди,
Қора кунлар энди бўлмайди.
Аждодларнинг ёди бор унда,
Шаҳидларнинг доди бор унда,
Келажакнинг тоти бор унда,
Кеча шомли тунлар бўлмайди.
Алпомишлар туғилгай яна,
Темур бобом қайтдику, ана,
Омон-омон бўлди замона,
Кўзи ёшли унлар бўлмайди.
Ёғий қадам қўёлмас энди,
Осмонингда булутлар синди,
Фараҳли нур — офтоб кўринди.
Жигар пора хунлар бўлмайди.
Эрк қуёши — Истиқлол келди,
Мангу порлоқ Истиқбол келди,
Озод Ватан, ҳур Иқбол келди,
Гўзал замон, гул замон келди.

ЗАЙНАБ НОЛАСИ

Кўксим тўла орзуларга қиз эдим,
Тилло узук тақилмаган кўз эдим,
Мен бечора Сизни дедим, Сиз дедим,
Менга ҳам бир қиё боқинг, жон бегим.
Болишларим ҳўл қилади жоласи,
Дилгинамда муҳаббатнинг ноласи,
Пойингизни кучсин сочим толаси,
Менку Сиз ён, нечун Сиз бир ён бегим.
Келин бўлиб келдим остонангизга,
Осилибман ишқ — баланд дорингизга,
Жафо қилманг, мен вафо ёрингизга,
Юрагимни кимга очай, қон, бегим?!
Айтинг бегим, ахир севмоқ гуноҳми?
Турмуш қуриб топганларим шу «оҳ»ми,
Тақдиримга кўзёшларим паноҳми,
Ичим куяр ўртаниб, гирён, бегим.
Бахтим гули очилмайин сўлибман,
Тирикликка тўймай туриб, тўйибман,
Энди менга ишқ ўлимдир, ишқ — ўлим...

ОЙ ВАСЛИ

Абрлар қўйнида тўлин ой кезар,
Мўлтираб боқади, бечора, маҳзун.
Бағритош туманлар кўксимни эзар,
Ҳижрон кечалари бунчалар узун.
Фусункор гўзаллар ҳилолга монанд,
Ошиқлар қалбига ишқ олов солган.
Маъшуқ дил изҳори ўзгага пайванд,
Ишончлар саробдир, садоқат ёлғон.
Дилим осмонида Қамар кўринмас,
Энди уттиз кун ҳам бўлди қоронғу.
О, қандай севардим, Сизни ойнафас,
Муҳаббат ошига тушибди оғу.
Сабр косасининг тоқати синди,
Булутлар тарқалинг, Моҳни кўрайин.
Субутсиз сулувлар майлига кетсин,
Тўлин ой васлига қониб тўяйин.

Кудрат МЕНГЛИ

Миллий анъаналаримиз

Қадриятимиз қадри

Ер юзидаги ҳар бир халқнинг ўзига хос миллий урф-одатлари бўлиб, улар авлоддан-авлодга мерос бўлиб келаверади. Ўзбек халқи қадимдан меҳмондўстлиги билан дунёга машҳур бўлиб, бу соҳада ўзининг бой миллий удумларига эга.

Халқимиз ўтмишдан кўнгилли дам олишга интилган. Ҳар бир киши ўзининг қувончи, эзгу-ниятларини қариндош-уруғлари, дўстлари ва ёру-биродарлари билан баҳам кўрган. Ўзбек халқининг меҳмондўстлик анъаналари К. Маҳмудовнинг «Меҳмонном» китобида (Тошкент, 1989 йил) ёритилган. Лекин бу барча удумларимиз ўрганилди, дегани эмас.

Мен Сурхондарё вилоятида қадимдан сақланиб келаётган халқимизнинг меҳмондўстлик удумларидан бири — «Гаштак». маросимини тайёрлаш ва ўтказиш жараёнини қисқача баён этмоқчиман.

Гаштак (тожикча гашт, — завқ) саёҳат қилмоқ, зиёфат бериш, бўш вақтини кўнгилли ўтказиш деган маънони англатади. Меҳмондўстликнинг бу шакли Тошкент, Сирдарё, Самарқанд, Бухоро вилоятларида гап-гаштак, Хоразмда «қидиришма», «ўтиришма», «гурунг», воҳада «гаштак», «савбат» (суҳбат) деб турлича номланади.

Ўзбекистон жанубий вилоятлари (Сурхондарё, Қашқадарё)да 40 йигит йиғилишиб кўнгил очишган, бу дам олишни «қирқжигит» (қирқ йигит) дейишган. Шунингдек гаштак тожик, қозоқ, қирғиз, уйғур халқларида ҳам кенг тарқалган.

Гаштак дастлаб уруғдошлик даврида пайдо бўлган. Маълум худудда яшовчи уруғлар яйловдан яйловга кўчиш, чорва қишловини уюштириш, ўзларини ҳимоя қилиш учун чақирилган кенгашни гаштак дейишган. Кенгашга уруғ бошлиқлари, обрўйли кишилар таклиф этилиб, келажак режалар белгиланган. Кейинчалик эса гаштак маълум касб эгалари, ҳунармандлар, тенгқурлар ўртасида ўтказилган. косиблар, аравакашлар, мешкоблар ва бошқа ҳунар эгалари алоҳида-алоҳида тўпларга бўлинишган.

XX аср бошларигача воҳамиз шаҳар ва қишлоқларидаги ҳар бир маҳаллада гаштак ўтказиладиган алоҳида жамоат меҳмонхоналари бўлган. Бу жойни гапхона, гаштакхона дейишган. Меҳмонхоналарни ўзига тўқ кишилапр саховат учун ёки ҳар бир маҳалла ҳашар йўли билан қуришган. Махсус меҳмонхона бўлмаганида гаштак навбат билан хонадонма-хонадон ташкил этиларди.

Гаштак ташкил этиш қоидаси ҳам қизиқ. Халқимизда «Тенг тенги билан, тезак қопи билан» деганларидек, гаштакда кўпинча тенгқурлар иштирок этишган. Кексаларнинг гувоҳлик беришларича, 17 ёшдан 20 ёшгача, 30 ёшдан 40 ёшгача, 40 ёшдан 55 ёшгача бўлган кишилар алоҳида-алоҳида гуруҳ бўлиб гаштак уюштиришган. Кўпинча 60 ёшдан ошганлар иштирок этишмаган.

Уйланган, рўзғорли ёру-дўстлар, ҳамкасблар йиғилишиб ораларидан бир киши «маслаҳат оши» ташкил этган. Бу йиғинда гаштакда иштирок этувчилар сони аниқлангач, уларнинг орасидан раҳбар — «жўра боши»» (гап боши) сайланган. Кўпинча маслаҳат ошини ҳам бўлғуси жўрабоши ташкил этиб, гаштакни бошлаб берган. Меҳмонхонаси, шарт-шароити бўлган кишигина жўрабоши қилиб сайланган.

Гаштакда 10-20 нафар одам иштирок этиб, «бир тўп», «бир жўра» бўлиб уюшишган. Уларни «гапхўр», «гаштакхўр» ҳам дейишган. Бу маросим кўпинча шанба кунлари уюштирилиб. зиғир ёғидан палов пиширилган. Гаштакда фақат эркаклар иштирок этишган, ўзига тўқ оила аёллари ҳам алоҳида гаштак уюштиришган.

Гаштакда иштирок этувчи жўралар тенг ҳуқуққа эга бўлишган. Бу ерда суҳбат, ўйин-кулги, куй, ашула ижро этилган, ҳар ким ўзининг қобилиятини намойиш этган. Кўпинча дутор чалинган, достон, эртаклар айтилган, ғийбат, ортиқча гапга йўл қўйилмаган. Машҳур ёзувчи С. Айний буни шундай тасвирлайди. «...гапдон, ҳозиржавоб ва саводсиз бўлишларига қарамай шеърхон, баъзилари эса шеър айтардилар. Агар буларнинг орасида битта-яримта безори чиқиб қолса унга шафқатсизлик билан жазо берардилар» (С. Айний, Асарлар, 6-том, Тошкент, 1995 йил, 103-бет).

Обрўли, кайвони кишилар билан ўтган гаштакда иштирок этган тенгқурлар юриш-туриш одати, меҳнатсеварлик, инсонийлик, фазилатларини ўрганишган, билмаганларини сўраб олишган. Шунинг учун бу маросим кўнгилли дам олиш, кишиларни бир-бирига қовуштирадиган, дўстликни янада мустаҳкамлайдиган восита сифатида ҳозиргача давом этиб келмоқда.

Гаштак кишилар ўртасида ижтимоий муносабатларнинг ўзига хос шакли бўлиб, унинг шахс маънавий тараққиётидаги аҳамиятга беқиёсдир. Ҳар бир киши гаштакда иштирок этар экан, у эл ичида, кўпчиликка хос расм-русм, одоб-ахлоқ, юриш-туриш қоидаларини ўзлаштиради, улардан сабоқ олади. Халқимиз донишмандлар суҳбатини мушк-анбар дейишган:

Ҳам тавозелик бўлиб, ҳам боадаб,
Яхшиларнинг суҳбатини қилғил талаб.

Жўралар ҳар қандай ишларда бир-бирларига кўмаклашган. Деҳқончилик, иморат қурилиш, тўю-қувончларда камарбаста, аза ва мусибатларда ҳамдард бўлишган. Гаштакда иштирок этмаганлар ўз тенгқурларидан ажралиб қолган. Шунинг учун ота-она вояга етган ўз фарзандларини тенгқурлари сафига киритишга интилишган. Ҳаётимизда одоб-ахлоқсиз кишиларга нисбатан «гап кўрмаган, улфат кўрмаган» иборалари ишлатилади. Ўрта Осиёнинг мутафаккир шоири Рудакий: «Ё болангни мактабга бер, ё бўлмаса мажлисга бер» деб айтганда, мажлис деб дўстлар давраси, гурунгини назарда тутган, албатта.

Ҳайриятки мустақиллик шарофати билан халқимизнинг ажойиб, ноёб удумлари қайтадан ўз қаддини тикламоқда. Айниқса, ҳозир одамгарчилик, инсон қадр-қиммати ва меҳр-оқибат каби фазилатлар ноёб нарсага айланаётган мураккаб бир пайтда гаштак каби мажлислар халқимизга лозим. Халқимиз ижод қилган ва неча асрлардан буён кишиларга севинч, руҳий бойлик бахш этиб келган бу анъанамизни яъни қадриятимиз қадрини билишимиз, эъзозлашимиз, ҳаётимизга чуқурроқ сингдириб янада бойитишимиз зарур.

Гулчеҳра ХЎЖАНОВА

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЯНА БИР ЖИНОЯТ ФОШ ЭТИЛДИ

Қисқача таътилдан сўнг Италиянинг «Тоза қўллар» деб номланувчи тергов гуруҳи ўюшган жиноятчилик билан боғлиқ янги жанжал устида иш бошлаб юборди. Терговчиларнинг навбатдаги «қурбони» — юқори лавозимдаги амалдор шахслардан бири ҳисобланмиш Италия давлати темир йўлларининг бош бошқарувчиси Лоренцо Неччидир. У молиявий кўзбўямачиликлар ҳамда пора олганликда айбланмоқда.

Панжара ортида Неччи билан бир вақтнинг ўзида унинг қадрдон дўсти Пачини Баталлья ва насроний демократлари парламентининг депутати Эмо Данезилар ҳам «ҳордиқ чиқаришлари» эҳтимоли бор. Бу жаноблар 80 йилларда «П-2» — энг махфий ва ашаддий жиноятчи гуруҳ таркибида бўлишган.

Дарвоқе, ҳозир 20 га яқин кишилар устидан мазкур жиноят бўйича тергов иши қўзғатилди.

ЗАРАРИ КЎПРОҚ ЭКАН

Гонконг истеъмолчилар кенгаши экспертларининг аниқлашича, тиш эмали устида ҳосил бўладиган нохуш моддани йўқотувчи АҚШда ишлаб чиқарилган тиббий воситалар инсон саломатлиги учун бироз зарарли экан. Сабаби, мазкур восита таркибида перекис водороди зарур бўлган миқдордан 100 баробар ортиқ(!)

Бу восита билан тиш ювганингизда эҳтимол тишингиз оқариши мумкин, лекин милкларингиз шамоллаб, қонайдиган бўлиб қолади. Агар уни билмайин озгина ютиб юборсангиз, кўнглингиз қаттиқ айнай бошлайди. Мутахассисларнинг тавсиясига кўра, тишни «оқартирувчи восита» ҳеч қайси маҳсулот тури бўйича рўйхатга олинмайди. Шунингдек, уларни саралаш ҳам қонун йўли билан тартибга солинмайди.

АЙБДОР ТОПИЛМАДИ

Шу йил июль ойида Сакаи шаҳрида юз берган оммавий бактериологик заҳарланиш сабаблари бўйича ҳукуматга топширилган якуний маърузада Япония соғлиқни сақлаш вазирлиги касаллик тарқатувчи манбани аниқлашда чорасиз эканини тан олди. Бироқ, ОУ-157 уруғли «кайварэ» навли — оқ редиска оммавий заҳарланишларнинг бош сабабчиси бўлиши керак, дея шубҳаланишяпти вазирликдагилар.

Шуниси равшанки, ўта кучли иссиқликда қайта тозаланмаган фақат ана ўша редиска бўлган. 8-9 июль кунлари мактаблардаги нонуштага ўқувчиларга ана шу «бадбахт» сабзавотнинг барра барглари ҳам қўшиб берилган. Тадқиқотлар оқибатида эса мазкур сабзавот таркибида зарарли моддалар аниқланмади. Шунга қарамай кун чиқар мамлакат бозорларидаги сабзавотлар нархи сезиларли даражада тушиб кетди.

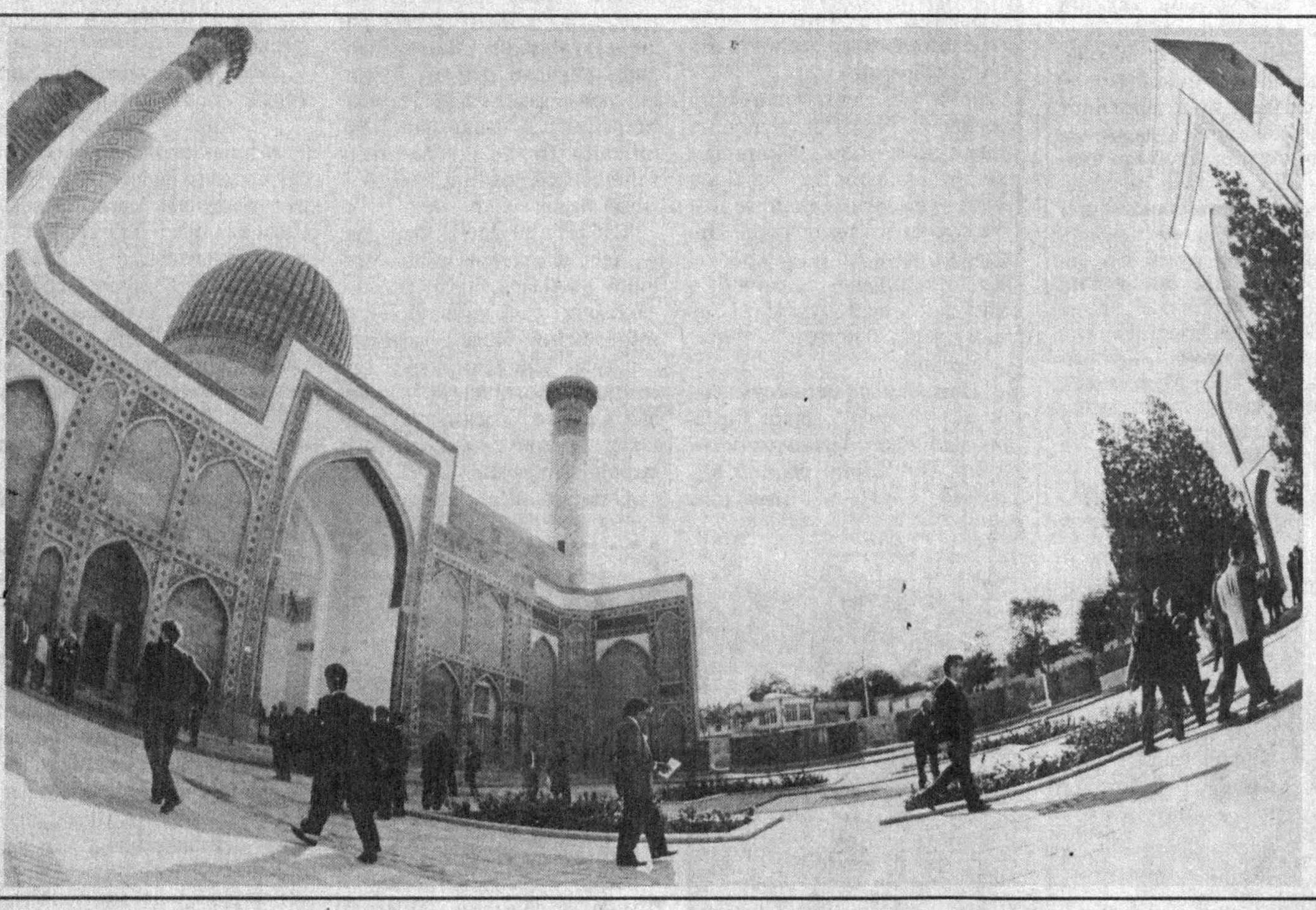

САМАРҚАНД ОСМОНИДА

Кезар бўлдим фазоларда мен,
Оқ тўлқинлар уммони ичра.
Юрагимда қайғу, шодумон
Айланурман Самарқанд узра.

Кўз ўнгимда қадимий жаҳон,
Асрларни бузар ҳаёлим.
Осмонда шунча ҳаяжон,
Тушганимда не кечар ҳолим?

Тарих айтар, аста жаранглар
Даҳмаларда қадрдон калом.
Зиё сочар самовий ранглар,
Минорларда абадий илҳом.

Кўп-ку шаҳар деганнинг оти,
Имкон бўлса кўрарман бир-бир.
Бироқ танҳо эрур ҳаётим,
Танҳо эрур Самарқанд ахир.

«Обуна—97» «Обуна—97» «Обуна—97» «Обуна—97»

ОСТОНА

Бугун матбуотни демократиялаштириш, шунинг баробарида унинг мавқеини кўтариш ҳақида кўп гапирилмоқда. Баъзан журналистлар шаънига асоссиз таъналар айтишгача бориб етилаётир. Тўғри, нақадар аччиқ бўлмасин, тан олмоғимиз шарт: бугунги матбуотимиз кўпам талабга жавоб бераверм айди. Турган гапки, бунинг ўзига хос сабаблари бор. «Энг биринчи сабаб, менимча...», дея ўтмишга тош отишнинг мавриди мас, ҳозир яхшиси, келажак хусусида қоғоз қораламоқ маъқулдай...

Ҳар бир мамлакат матбуоти ўз халқининг руҳиятидан келиб чиқиб фаолият курсатиши керак. Дейлик, ўрислар билан ўзбеклар психологиясини солиштирсак ер билан осмонча фарқ бор. Шу нуқтаи назардан олиб қаралганда, Россия матбуоти саҳифаларида қип-яланғоч аёлларнинг расмлари берилиши («Спид инфо» деган шарманда газет ҳақида-ку гапирмайлик!), давлат арбобларининг турли «поза»ларда суратлари босилиши, шалоқ латифалар улар учун табиий туюлиши мумкин. Биз, ўзбеклар бунақа нарсаларни қабул қила олмаймиз. Негаки, Шарқона ахлоқ доирасида тарбия топганмиз. Шоиримиз Ғафур Ғулом лафзидан айтсак, «шарқдан келаётган» одамлармиз. Яланғоч қизлар хусусида-ку тўхталмайлик, ҳатто калта кўйлакли ойимчанинг газетада сурати босилиши биз учун ор ҳисобланади. Фақат «айби»миз шундаки, фикр бор, мулоҳаза етарли, шуларни катта минбардан туриб аюҳанос солишга ўрганмаганмиз.

Умуман, бизга дастак қилинаётган ўрис матбуотини том маънода демократик, холис минбар деб буладими? Узоққа бормайлик, эндигина мустақилликка эришган вақтларни эслайлик. Ўзбекистон истиқлоли ҳақида турфа «маш-маша»лар тўқувчи кимсалар ноғорасига ўйнаганлар ҳам ўрис газетачилари эди-ку! Яқинда «Халқ сўзи» газетасига чиққан «Алаҳсираш» деган мақолада шу хусусда куйиниб ёзилган гапларни ҳаммамиз ўқидик. Энди жиндек мулоҳаза қилайлик: Россия матбуоти «демократия» дея «танқидбозлик» деган иллатни келтириб чиқармаяптими? Мазкур иллатнинг урчишига ўзлари билиб-билмаган ҳолда доя бўлмаётирлармиди?.. Афтидан, ўрис газеталарини бизга дастак қилаётганларга ҳам мазкур «иллат» ўз таъсирини ўтказиб бўлганга ўхшайди.

Кейинги икки ярим ой ичида ўзбек матбуоти равнақи йўлида, талай ишларга тамал тоши қўйилди. Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватловчи Фонднинг тузилиши ўзбек матбуотида муҳим воқеа бўлди. Шу фонд раҳбариятининг ташаббуси билан ўтказилаётган жонли мулоқотлар, айниқса яқиндагина маҳаллий ҳамда нуфузли халқаро ташкилотлар ҳамкорлигида ўтказилган «Демократиялаштириш шароитида оммавий ахборот воситалари» мавзуидаги давра суҳбатларидан кўринадики, матбуотимиз тараққиёт остонасида турибди. Бу ҳавойи фикрмас. Гап бу вазифани удда лашда, миллий матбуот яратиш масъулиятини теран ҳис этишда қолди...

Шу жойда, атоқли адибимиз таъбири билан айтсак, орзулар осмонидан «Туркистон» таҳририятига тушиш фурсати етди. Хўш, биз нималар қилмоқчимиз?.. Ниятларимиз кўп. Амалга оширажак, ошираётган ишларимиз ҳам. Аввало, таҳририятимизга ёш, истеъдодли ёшларни жалб қила бошладик ва илк меваларидан тотиб ҳам улгурдик. Таниқли ижодкорларимизнинг бизга нисбатан ўта хайрихоҳлигидан ўзингиз ҳам воқиф бўлдингиз. («Туркистон» — биз билан» 1996 йил.) Демак яқин келажакда Ўзбекистон халқ ёзувчилари Саид Аҳмад, Ш. Холмирзаев, А. Орипов ҳамда севимли адибларимиз Эркин Аъзам, Тоҳир Малик, Рауф Парфи, Муҳаммад Юсуф ва бошқаларнинг ҳали сиёҳи қуриб улгурмаган асарларини фақат «Туркистон»дагина ўқишингиз мумкин. Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси бизни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга доимо тайёр... Биз фақат ва фақат сизлар учун ишлаймиз...

Кўринадики, ниятларимиз амалга ошиши бир жиҳатдан Сиз азиз муштарийларга ҳам боғлиқ. Боғлиқлиги, сиз «Туркистон»га обуна бўлинг, унга ёзиб туринг, сирлашинг, дўстлашинг, азиз ёшлар, биз сизларни доғда қолдирмаймиз.

ЁДДАН ЧИҚАРМАНГ:

НАШР КЎРСАТКИЧЛАРИ:

Якка шахслар учун: 64607.
Ташкилотлар учун: 64633.

«ТУРКИСТОН»ЧИЛАР.

Газета саҳифаланаётганда

ХИЁБОНДА «БАХТ УЙИ»

Буюк Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллиги Наманган шаҳрида ҳам кенг нишонланмоқда. Бу борада бир қанча таҳсинга лойиқ хайрли ишлар амалга оширилди. Жумладан, Соҳибқирон йилига атаб шаҳар марказида 2,5 гектар майдонни эгаллаган Амир Темур хиёбони барпо этилиши ана шундай тадбирлардандир.

Ушбу маскан лойиҳаси Наманган шаҳар бош меъмори А.Абдуғаффоров бошчилигида ишлаб чиқилди. Қурилиш ишларини Б. Саматов раҳбарлигидаги наманган қурилиш бошқармаси бунёдкорлари амалга оширишди.

Хиёбон композициясидан 5 та фаввора, дид билан жойлаштирилган замонавий шаҳар архитектурасига мос гулхоналар, кенг йўлкалар ва улар четида хордиқ чиқариш учун ўриндиқ қўйилган. Хиёбонни яқин атрофдаги турар жойлардан ажратиб турувчи баланд ва кўркам 170 метр узунликда девор қурилган бўлиб, у бошидан оёқ Амир Темур сиймоси ва унинг тарихи билан боғлиқ ёдгорликлар акс эттирилган паннолар ила безатилган. Яқин келажакда ушбу паннолар ўрнини таниқли санъаткор Илҳом Жабборов раҳбарлигида яратилаётган монументал асарлар мажмуаси эгаллайди.

Янги хиёбонни яна бир диққатга сазовар томони шундан иборатки, худди шу ернинг ўзида тезкорлик билан қуриб битказилган ҳашаматли «Бахт уйи» қад кўтарди. Эндиликда мустақил ҳаёт бусағасида турган ёшлар ўзларининг дастлабки бахтли онларини буюк аждодимиз номи билан аталган хиёбонга сайр билан бошлашмоқда. Бу нарса, албатта, қадимий маънавиятларимизни тиклашда муҳим аҳамият касб этади.

Давронбек НОСИРОВ,
Тошкент Давлат университети талабаси

«ГУЛИСТОН» ҲАММАНИНГ ЖУРНАЛИ!

Илм-фан, маданият, миллий қадриятлар, улуғ алломалардан қолган бой меросни тарғиб ва тақдим этишда «Гулистон» журнали фаолияти ўзига хос аҳамиятга эга.

Журналимизнинг ўтган сонларини варақлар экансиз, завқ билан ўқиладиган, қайта-қайта мутолаа қилишга арзигулик асарларга кўзингиз тушади. Журнал мундарижаси ранг-баранг ва бой. Ижтимоий ҳаётимизнинг кенг ва турли тармоқларини бир қадар уйғун ҳолда қамраб олган «Гулистон» республика табиати, унда яшаётган турли миллатга мансуб халқлар ва элатлар, уларнинг урф-одат, анъана, маданияти ҳақида ҳам қизиқарли мақолалар туркумини ёритаётир. Жумладан, қрим-татар миллатига мансуб Козим Эминовнинг ўғли— мусаввир Рустам Эминовнинг ҳаёт ва ижодий фаолиятига журнал зарварақларида кенг ўрин берилди. Кейинги йил режасида улуғ қозоқ адиби Асқар Сулаймоновнинг серқирра ижодига доир адабий-бадиий мақола нашрга тайёрланяпти. Хўжандлик элшунос олим, тарих фанлари доктори Назиржон Турсунов журналга ташриф буюрган чоғда яқиндан ҳамкорлик қилишга келишилди. Шунингдек, «Туркистон — умумий уйимиз» рукни остида Марказий Осиё халқлари ҳаётига доир кўплаб тадқиқотлар ҳам муҳарририятнинг йиллик режасига киритилди.

Журнал мундарижаси билан танишар экансиз, республикамиз ижодкорлари — рассомлар, ёзувчи-шоирлар, санъат кишилари ҳаёти, ижоди ҳақида берилган кўплаб қизиқарли мақолаларга кўзингиз тушади. Биз янги йилдан эътиборан, ўқувчиларнинг таклифлари асосида ижодкорлар ҳақида янада кенгроқ маълумотлар бериб боришни лозим топдик. Журналнинг илк сонида кенг китобхонлар оммасига ўзининг «Шайтанат» асари орқали яхши таниш бўлган ёзувчи Тоҳир Малик билан суҳбат эълон қилиняпти. Сизларнинг таклифларингиз асосида бундан кейин бу рукнни мунтазам ёритиб борамиз.

Халқимиз қадимдан куй-қўшиқ шайдоси. Шуларни инобатга олган ҳолда журнал саҳифаларида сиз севиб тинглайдиган машҳур, истеъдодли хонанда-созанда, етук театр артистлари ҳақида ҳам ранг-баранг мақолалар бериб борилади.

Хулласи калом, «Гулистон»нинг янги йилда режалаштириб қўйган ишлари кўп. Уз шакли-тамойили ва мазмунига эга бўлган, Марказий Осиёдаги ягона журнал янги йилда ҳам юксак савияли, талабчан ўқувчилари олдида аввалги мавқеини ишонч билан оқлайди. Бунинг учун, Сиз азиз журналхонлар, янги йил учун обуна бўлсангиз, йил давомида барча қизиққан мавзуингизда талай мақолалар ўқийсиз.

Журнал индекси: 75233
Бир йиллик обуна баҳоси: 286 сўм 80 тийин.

«ГУЛИСТОН» таҳририяти

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Гулнора МИРЗАҲОШИМОВА, навбатчи: Шуҳрат СУЮНОВ.

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0571.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——20.30
1 2 3 4 5 6